

Matkakohteiden turvallisuus suomalaisten LHBTIQ-matkailijoiden silmin

Anna Sinisalo

Tekijä Anna Sinisalo	
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Matkakohteiden turvallisuus suomalaisten LHBTIQ-matkailijoiden silmin	Sivu- ja liitesivumäärä 51 + 22
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia suomalaisten LHBTIQ-identifioituvien eli seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien matkailijoiden käsityksiä eri matkakohteiden riskeistä ja turvallisuudesta sekä selvittää, miten nämä käsitykset vaikuttavat matkailijoiden valintoihin ja käyttäytymiseen. LHBTIQ-matkailua on aiemmin tutkittu vain vähän. Lyhenne LHBTIQ tulee sanoista lesbo, homoseksuaali, biseksuaali, transihminen, intersukupuolisuus ja queer. Tutkimus ei keskity minkään tietyn sukupuolen tai seksuaalisuuden edustajiin, vaan kuunnellaan yhteisön ääntä. Tutkimuksen toimeksiantaja on Seta ry.</p> <p>Aiemmat tutkimukset toteavat, että LHBTIQ-matkailijat matkustavat enimmäkseen aivan samoissa kohteissa kuin muutkin matkailijat. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat kuitenkin joutuvat muita useammin syrjinnän, huonon kohtelun, paheksunnan ja jopa väkivallan kohteeksi, joten matkakohteilta toivotaan LHBTIQ-ystävällisyyttä tai ainakin syrjinnän puutetta. Syrjintä voi ilmetä sosiaalisissa ympäristöissä tai valtioiden lainsäädännön kautta. Monissa maissa on syrjiviä ja epätasa-arvoisia lakeja tai suhteet saman sukupuolisten kesken on kriminalisoitu eikä muita sukupuolia kuin nainen ja mies tunnusteta olevan. Turvallisuus on ihmisoikeus ja sen haluaminen on luonnollista. Käsitykset kohteiden turvallisuudesta ja riskeistä vaikuttavat matkailuun liittyviin valintoihin. Riskikäsityksien muodostumiseen vaikuttavat monet yksilölliset seikat, kuten persoonallisuus, saatu informaatio, opitut stereotyyppit ja käsitykset, tunteet ja arvot.</p> <p>Tutkimusmenetelmä oli määrällinen survey-tutkimus ja aineisto kerättiin Webropol-verkkokyselyllä. Vastaajat olivat enimmäkseen alle 40-vuotiaita homoseksuaaleja naisia ja esim. vastaajaprofiilin painottuneisuus saattoi vaikuttaa luotettavuuteen. Vastaajat olivat matkustaneet enimmäkseen länsimaissa ja ne olivat myös toivekohteita. He eivät matkustaisi Lähi-Itään, moniin syrjiviin islaminuskoiisiin maihin, Venäjälle tai Yhdysvaltoihin. Ihmisoikeuksien sekä LHBTIQ-yhteisön aseman ja kohtelun toivottiin paranevan ennen kuin matkakohdetta harkittaisiin. Ei matkustettaisi maihin, joissa LHBTIQ-identifioituvia kohdellaan huonosti tai joissa on lakeja heitä vastaan. Huolenaiheita olivat väkivallan, raiskauksen, häirinnän sekä huonon kohtelun riskit, joita kerrottiin vältettävän matkakohdevalinnoilla, varovaisuudella, julkisten hellyydenosoitusten lopettamisella sekä oman LHBTIQ-identiteetin salaamisella. LHBTIQ-suunnatuissa kohteissa ei kuitenkaan vietetä kuin osa matkasta. Suurin osa matkustaa puolison tai ystävien seurassa ennestään tuntemattomiin kohteisiin.</p> <p>Aiempi teoria ja tulokset korreloivat keskenään. Tarkasti ei tiedetty, missä määrin mikäkin kohde on syrjivä, ja moni kohde menettäneen matkailijoita turvattoman imagon takia. Turvallisuuskäsitykset ovat kuitenkin hyvä keino suojella itseä ja matkustuskumppaneita.</p> <p>Opinnäytetyö aloitettiin syksyllä 2016 ja aineisto kerättiin saman vuoden joulukuussa. Muuten projekti tehtiin suurimmaksi osaksi 2018 ja opinnäytetyö valmistui joulukuussa 2018.</p>	
Asiasanat LHBTIQ, turvallisuus, matkailu, riski, käsitys, matkailukohde	

Sisällys

1 Johdanto	1
2 LHBTIQ ja matkailu	4
2.1 Määritelmät	4
2.2 LHBTIQ-turistit matkakohteessa	7
2.3 Matkailun riskit ja turvallisuus	15
3 Tutkimus	19
3.1 Vaatimukset	19
3.2 Toteutus	20
3.2.1 Menetelmä	21
3.2.2 Aineisto	22
3.2.3 Luotettavuus	23
3.3 Tulokset	26
3.3.1 Vastaajien taustatiedot	26
3.3.2 Matkustushistoria ja -kiinnostukset	28
3.3.3 Matkakohteen valinnan kriteerit	32
3.3.4 Riskit, niiden vaikutus sekä niiden käsitteleminen	34
4 Pohdinta ja päätelmät	42
4.1 Tulosten tarkastelu	42
4.2 Opinnäytetyöprosessi ja oppiminen	46
Lähteet	49
Liitteet	52
Liite 1. Kyselylomake ja saateviesti	52
Liite 2. Kysymyksen 4 vastaukset	58
Liite 3. Kysymyksen 5 vastaukset	61
Liite 4. Kysymyksen 6 vastaukset	64
Liite 5. Kysymyksen 7 vastaukset	66
Liite 6. Kysymyksen 9 vastaukset	68
Liite 7. Kysymyksen 11 vastaukset	70
Liite 8. Kysymyksen 12 vastaukset	71
Liite 9. Kysymyksen 14 vastaukset	72
Liite 10. Kysymyksen 16 vastaukset	73

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö ”Matkakohteiden turvallisuus suomalaisten LHBTIQ-matkailijoiden silmin” on matkailun koulutusohjelman tutkinnon lopputyö. LHBTIQ-lyhenne tarkoittaa lesboa, homoseksuaalia, biseksuaalia, transihmistä, intersukupuolista ja queeria (NLGJA 2018; Seta 2018a). Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia suomalaisten LHBTIQ-matkailijoiden omien riskikäsitysten vaikutusta heidän matkustus- ja matkakohdevalintoihinsa. Se myös selvittää, millaisia riskejä LHBTIQ-identifioituvat matkailijat pelkäävät, millaisia riskejä he ovat valmiit ottamaan ja mitä he tekevät välttääkseen riskejä matkustaessaan. Vaikka LHBTIQ-yhteisö on moninainen ja laaja, ei keskitytty mihinkään tiettyyn sukupuoleen tai seksuaalisuuteen. Sen sijaan kuunneltiin enemmänkin yhteisön ääntä. Ei myöskään syvennytty mihinkään tiettyyn matkakohteeseen tai muiden kuin suomalaisten käsityksiin. Opinnäytetyön aiheeksi valittiin tämä, koska kyseessä on mielenkiintoinen ja tärkeä asia, johon pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

Kayaalp Ersoyn, Uca Ozerin ja Tuzunkanin (2012) mukaan ”gay” turismia on tutkittu liian vähän ja LHBTQI matkailu on vielä tuntemattomampi akateemisessa kirjallisuudessa. Viime vuosina heteronormatiivinen, patriarkaalinen ja etnosentrinen matkailun näkökulma on haastettu, mutta reliabelien tutkimusten toteuttaminen ei ole osoittautunut helpoksi. LHBTIQ-vähemmistöihin kuuluminen on todella henkilökohtainen asia, mistä kaikki eivät halua puhua ja monet tutkijat eivät uskalla kysyäkään. (Guaracino 2007, 31 – 32.) Myöskään LHBTIQ-identifioituvia jäseniä sisältävien perheiden eli sateenkaariperheiden (Seta 2018a) matkailutottumuksia ei ole juuri ollenkaan tutkittu (Hughes & Southall 2012, 125).

Suomessa ei ole aiemmin tehty kattavaa tutkimusta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen matkailutottumuksista, varsinkaan turvallisuusnäkökulmasta. Myöskään maailmanlaajuisesti vastaavaa tutkimusta muiden valtioiden kansalaisten näkökulmasta ei ole juuri tehty. Ylipäätään sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä ei monesti huomioida matkailututkimuksessa, vaan tutkimusta tehdään yleensä heteronormatiivisesta näkökulmasta. Homoseksuaalien ja biseksuaalien matkailua on jonkin verran tutkittu, mutta muiden seksuaali- tai sukupuolivähemmistöjen matkailusta on vaikea löytää mitään aiempaa tutkimusta. Aseksuaalien matkailusta ei myöskään löydy tietoa. Aiheeseen on kuitenkin syytä perehtyä, sillä se tuo hyvin esille arkisia tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin liittyviä epäkohtia, joihin eivät osaa tai halua kiinnittää huomiota monet sellaiset ihmiset, joita asia ei suoraan koske.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Seta ry. Helsinki on yhdistyksen kotipaikka, mutta koko Suomi on sen toiminta-alue (Seta 2018b).

Setan tarkoituksena on edistää tasavertaisuuden, ihmis- ja perusoikeuksien sekä hyvinvoinnin toteutumista riippumatta ihmisten seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta. Setan päämääränä on, että homo- ja biseksuaaliset ihmiset sekä transvestiitit ja transsukupuoliset ihmiset samoin kuin muutkin ns. seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset voivat elää avoimesti omana itsenään. Seta kokoaa ja jakaa tietoa seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta, auttaa ja tukee edellä mainittuja ihmisiä ja puuttuu heihin kohdistuvaan syrjintään. Seta pyrkii kitkemään seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuutta koskevia ennakkoluuloja, poistamaan kulttuuriin, kieleen sekä yhteiskunnan rakenteisiin ja yhteiskunnassa vallitseviin arvoihin ja normeihin sisältyvää eriarvoisuutta, sekä saattamaan ihmiset lainsäädännön suhteen ja yhteiskunnalliselta asemaltaan tasavertaisiksi riippumatta sukupuoli-identiteetistä, sukupuolen ilmaisusta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Seta toimii näihin tavoitteisiin pyrkivien yhdistysten ja yksityisten kansalaisten yhdysseuranä. (Seta 2018b.)

Tarkoituksensa toteuttamiseksi Seta ry muun muassa suorittaa ja tukee tutkimustyötä (Seta 2018b). Seta oli luonnollinen valinta toimeksiantajaksi, sillä yhdistyksen tarkoitus ja arvot osuvat hyvin yhteen opinnäytetyön aiheen ja tarkoituksen kanssa.

Raportti on jaettu neljään osaan. Johdannon jälkeen luvussa 2 määritellään tutkimusaihe sekä keskeiset konseptit. Tämän jälkeen tarkastellaan LHBTIQ-matkailun teoriaa muun muassa siitä, miten eri LHBTIQ-yhteisön jäsenten on tutkittu matkustajavan ja miten seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuulumisen voi vaikuttaa matkailuun ja matkakohdevalintoihin. LHBTIQ-identifioituvat joutuvat kohtaamaan syrjintää, huonoa kohtelua ja jopa väkivaltaa enemmän kuin heteroseksuaaliset ja cis-sukupuoliset ihmiset (Seta 2018a). Syrjintä voi tapahtua eri sosiaalisissa ympäristöissä, mutta myös poliittiselta taholta muun muassa valtioiden epätasa-arvoisten lainsäädäntöjen myötä. Eri valtioissa on LHBTIQ-kansalaisten oikeuksia rajoittavia lakeja, kuten vanhemmuutta ja avioliiton solmimista estäviä lakeja, epätasa-arvoisia suojaikärajoja sekä moraali- ja propagandalakeja, joilla yritetään estää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen näkyvyys yleisessä tilassa. Monessa valtiossa esimerkiksi homoseksuaalisuus on jopa kriminalisoitu. (Carroll & Ramón Mendos 2017.) Näihin syrjiviin lainsäädäntöihin ja muihin LHBTIQ-matkailijoiden haasteisiin, jotka vaikuttavat heidän turvallisuuteensa matkustaessa, tutustutaan myös.

Lopuksi teoriaosuus syventyy riskikäsitteiden, riskien ja turvallisuudentunteen vaikutuksiin matkakohde- ja muissa matkailuun liittyvissä valinnoissa. On luonnollista haluta olla vakuuttunut turvallisuudestaan (Wilks 2006a, 3 – 4), joten käsitykset matkailun riskeistä vaikuttavat valintoihin ja elämään. Jokaisen ihmisen riskikäsite on kuitenkin erilainen, sillä

se muodostuu henkilön yksilöllisten ominaisuuksien pohjalta (Ritchie, Chien & Watson 2014, 67 – 70).

Opinnäytetyön tutkimus ja tutkimisen teoriapohjaan esitellään luvussa 3. Tutkimus tehtiin mahdollisimman kunnioittavasti ja totuuteen pyrkien sekä eettisiä vaatimuksia noudattaen. Käsiteltiin myös tutkimuksen haasteita ja tulosten luotettavuutta. Yksi ongelma oli vastaajien melko yksipuolinen profiili. Tutkimusmenetelmä oli kvantitatiivinen survey-tutkimus, mutta monet avoimet kysymykset toivat esiin myös kvalitatiivisia elementtejä. Tutkimuksen tarkoitus oli kuvaileva sekä kartoittava. Empiirisen osan aineisto kerättiin Webropol-verkkokyselyn avulla ja kyselyn voi nähdä liitteissä. Kyselyä levitettiin omilla ja Setan sosiaalisen median alustoilla. Tutkimustulosten analysointi ja esittely tehdään seuraavaksi. Kuviot sekä taulukot havainnollistavat tuloksia ja kaikki saadut vastaukset löytyvät yksityiskohtaisesti liitteistä.

Neljännessä luvussa pohditaan tutkimuksen tuloksia ja verrataan niitä aiheen teoriaan. Pohdinnan lopuksi pysähdyttiin vielä tarkastelemaan opinnäytetyöprosessin kulkua ja siitä saatuja monia oppeja. Viimeisenä raportissa ovat lähdeluettelo sekä liitteet.

Opinnäytetyöprojekti alkoi syksyllä 2016 ja aineisto kerättiin verkkokyselyn avulla 10.-22.12.2016. Valtaosa aiheen teoriapohjasta, tutkimuksen teoriasta ja tulosten analyysistä ja kirjoittamisesta tehtiin vuonna 2018. Opinnäytetyöprosessi päättyi joulukuussa 2018.

2 LHBTIQ ja matkailu

Tässä luvussa selitetään keskeisiä termejä ja määritelmiä sekä esitellään tutkimukselle olennaista taustatietoa muun muassa eri valtioiden seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevasta lainsäädännöstä ja LHBTIQ-matkailun teoriasta. Luvussa syvennyttään myös riskien, riskikäsitteiden ja turvallisuuden teoriaan.

2.1 Määritelmät

Tässä opinnäytetyössä seurataan UNWTO:n eli YK:n Maailman matkailujärjestön määritelmää kansainvälisestä matkailijasta, kun viitataan matkailijoihin tai turisteihin. Matkailijaksi luetaan henkilö, joka matkustaa maahan, jossa hän ei tavallisesti asu ja jonka matkan tarkoitus on alle vuoden mittainen vapaa-ajan matka (turisti). Henkilö ei myöskään tee palkallista työtä kohdemaassa ja matkan jälkeen lähtee takaisin asuinmaahansa tai johonkin toiseen valtioon. (Wilks & Handszuh 2006, 235.) Tutkimuksessa ei keskitytä työmatkoihin, sillä niiden kohdalla yksilön sukupuoli tai seksuaalisuus ei yleensä vaikuta matkustuspäätöksiin (Guaracino & Salvato 2017, 18). Tässä työssä tarkastellaan nimenomaan suomalaisten LHBTIQ-identifioituvien matkailijoiden käsityksiä ulkomaiden matkakohteiden turvallisuudesta. Kotimaan matkakohteita tai muiden kuin suomalaisten matkailijoiden käsityksiä ei siis käsitellä tässä opinnäytetyössä.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ovat myös moninainen ja suuri joukko erilaisia yksilöitä, mutta tämän tutkimuksen tarkoituksiin sekä rajalliseen kokoon vedoten LHBTIQ-matkailijoihin viitataan yhteisönä. Keskitytään myös enemmän siihen, millaisia asioita tulee esille sen sijaan että eriteltäisiin minkä seksuaalisen suuntauksen tai sukupuolen edustajat ovat mitään mieltä. Setan (2018a) mukaan seksuaalisuuden ja sukupuolen määritelmät ovat joka tapauksessa liukuvia sekä pitkälti keinotekoisia eivätkä välttämättä kovin tärkeitä yksilöille. Tämän päätöksen perustana on lisäksi aiemman tutkimusaineiston niukkuus ja koehenkilöiden saavuttamisen vaikeus. Tutkimuksesta ei myöskään haluttu rajata pois ketään LHBTIQ-yhteisön edustajaa.

Yksilöllinen matkailukokemus riippuu lisäksi monesta asiasta: LHBTIQ-matkailijat saattavat ”olla kaapissa” tai ulkona sieltä, heillä saattaa olla lapsia ja heidän kotimaansa lainsäädäntö koskien sukupuolia ja seksuaalisuuksia vaihtelee. Myös matkailijoiden kulttuuri, uskonto, etnisyys, ansiot, ikä ja sukupuoli vaikuttavat heidän matkailukokemuksiinsa. LHBTIQ-matkailijoiden matkustuspäätöksiin ja -kokemuksiin vaikuttavat siis samat asiat kuin heteroseksuaalisten matkailijoidenkin, ja LHBTIQ-yhteisöön kuulumisen on vain yksi

vaikuttava seikka lisää. (Guaracino & Salvato 2017, 7, 18.) Kaappia käytetään usein metaforana avoimuudelle seksuaalisuudesta tai sukupuoli-identiteetistä tai sen ilmaisemisesta (Seta 2018a). Tässä tutkimuksessa ei rajata osallistujien ikää, sukupuolta, seksuaalista suuntautumista, ansioita tai uskontoa, mutta tutkimus käsittelee nimenomaan suomalaisia LHBTIQ-matkustajia. Sateenkaariperheitä käsitellään hieman, sillä tutkimuksessa ja teoriassa tuli esille turvallisuusriskejä, jotka koskevat nimenomaan heitä.

Kuten aiemmin todettiin, LHBTIQ on suomenkielinen lyhenne sanoista lesbo, homoseksuaali, biseksuaali, transihminen, intersukupuolisuus ja queer. Joskus Q voidaan tulkita myös englanninkielisen sanan questioning kautta, mikä tarkoittaa sukupuoli-identiteettiään tai seksuaalisuuttaan pohtivaa ihmistä. Englanniksi lyhenne on LGBTIQ, jota käytetään usein myös Suomessa. (NLGJA 2018; Seta 2018a.) Intersukupuolisuutta ei usein mainita lyhenteessä laisinkaan tai lyhenteeseen saattaa liittyä myös enemmän kirjaimia eri seksuaalisuuksien ja sukupuolien tunnuksiksi.

Seksuaalinen suuntautuminen kertoo siitä, keitä kohtaan henkilö tuntee emotionaalista ja/tai seksuaalista vetovoimaa. Määrittelyyn vaikuttaa henkilön oma ja kohteen sukupuoli. Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön omaa kokemusta omasta sukupuolestaan. Käsitys voi olla myös sukupuolettomuus. (Seta 2018a.)

Homoseksuaali eli homo tuntee emotionaalista ja seksuaalista vetoa oman sukupuolensa edustajia kohtaan. Usein puhekielessä sanaa homo käytetään homoseksuaalisista miehistä ja sanaa lesbo homoseksuaalisista naisista. Englanninkielistä sanaa gay käytetään myös. (NLGJA 2018; Seta 2018a.)

Biseksuaalilla tarkoitetaan ihmistä, joka voi olla romanttisesti ja seksuaalisesti kiinnostunut useamman kuin yhden sukupuolen edustajista (NLGJA 2018; Seta 2018a).

Homofobialla, bifobialla ja transfobialla tarkoitetaan vastenmielisyyttä, vihaa ja pelkoa homo- ja biseksuaaleja sekä transihmisiä kohtaan. Fobiat ovat irrationaalisia suuria pelkokoitoja, joihin voi liittyä lisäksi tuntemattoman pelkoa, mutta nämä eivät kuitenkaan ole fobioita tässä merkityksessä. Ne ovat ilmiöinä enemmänkin rasismien ja seksismin kaltaisia. Ne voivat tulla esille esimerkiksi syrjintänä, mitätöintinä, häirintänä tai vähättelynä. (Hughes 2006, 33 – 34; NLGJA 2018; Seta 2018a.)

Aseksuaali on termi, jota käytetään ihmisestä, joka tuntee hyvin vähän tai ei lainkaan seksuaalista kiinnostusta muita henkilöitä kohtaan. Aseksuaali voi tuntea emotionaalista vetoa keneen tahansa tai ei keneenkään. Aseksuaalisuus ei määrittele myöskään omaa sukupuolta tai sukupuoli-identiteettiä. (Seta 2018a.)

Heteroseksuaali henkilö eli hetero on emotionaalisesti ja seksuaalisesti kiinnostunut muun kuin oman sukupuolensa edustajista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että heteromies tuntee vetoa naisia kohtaan ja heteronainen tuntee vetoa miehiä kohtaan, mutta myös muuksi kuin naiseksi tai miehiksi itsensä identifioituvat ihmiset voivat määritellä itsensä heteroiksi. (Seta 2018a.)

Heteroseksismillä ja heteronormatiivisuudella tarkoitetaan käsitystä, jonka mukaan heteroseksuaalisuus on normatiivista, luonnollista, toivottavaa sekä normi. Kaikki siitä eriävä on poikkeavaa tai jopa perverssiä. (Hughes 2006, 34; NLGJA 2018; Seta 2018a.) Hetero-ole- tus on yhteiskunnallinen sekä kulttuurinen ajattelumalli, jonka mukaan kaikki ovat hetero- seksuaaleja (Seta 2018a).

Cis-sukupuolisen henkilön sukupuolen ilmaisu ja sukupuoli-identiteetti ovat yhdenmukai- set hänen syntyessä määritellyn sukupuolensa kanssa sekä siihen sukupuoleen liittyvien kulttuuristen odotusten kanssa. Cis ja trans ovat toistensa vastakohtia. Cis on lyhenne englanninkielisestä sanasta cisgender. (NLGJA 2018; Seta 2018a.)

Transihminen-termillä kuvataan henkilöitä, joiden sukupuolen ilmaisu tai sukupuoli-identi- teetti eroaa aina tai joskus syntymässä määriteltyyn sukupuoleen liittyvistä odotuksista. Transihmisiin luetaan transsukupuoliset, muunsukupuoliset ja transvestiitit. Kuitenkaan henkilö, joka ei koe olevansa cis-ihminen, ei välttämättä tunne olevansa myöskään tran- sihminen. (NLGJA 2018; Seta 2018a.)

Transsukupuolisen ihmisen kokemus omasta sukupuolesta eroaa hänen syntymässä määritellystä sukupuolestaan. Transsukupuolisen ihmisen sukupuoli-identiteetti saattaa olla nainen, mies ja/tai jokin muu. Muunsukupuolinen (transgender) voi olla nainen, mies, jotakin siltä väliltä tai kokonaan tämän jaottelun ulkopuolella. Transvestiitti on henkilö, joka haluaa ilmaista toista, kuin syntymässään määriteltyä sukupuolta silloin tällöin pukeutu- malla, laittautumalla tai eläytymällä. Hän ei kuitenkaan koe tarvetta juridisiin tai lääketie- teellisiin muutoksiin sukupuolen suhteen, vaan on tyytyväinen syntymässä määriteltyyn sukupuoleensa. (Seta 2018a.)

Intersukupuolisuus on laaja käsite, joka tarkoittaa, että ihmisen synnynnäiset anatomiset, keholliset tai muut sukupuolen fyysiset tunnusmerkit eivät ole selkeästi naiselle tai miehelle tyypilliset. Intersukupuolisuus ei kerro henkilön sukupuoli-identiteettiä vaan intersukupuolinen lapsi ymmärtää itse sukupuoli-identiteettinsä. (NLGJA 2018; Seta 2018a.)

Joskus ihmiset, jotka eivät määrittele sukupuoltaan tai seksuaalista suuntautumistaan, identifioivat itsensä queeriksi. Gender queer –termiä käytetään myös ilmaisemaan sukupuoli-identiteettiä ja sukupuolta, joka poikkeaa kaksijakoisesta sukupuolikäsityksestä. Queer-sanalla vältetään tarkkaan määrittelemistä ja rikotaan normeja. (NLGJA 2018; Seta 2018a.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään termiä identiteetti, ja sillä viitataan nimenomaan L, H, B, T, I tai Q identiteettiin. Identiteetillä tarkoitetaan henkilön omakuvaa siitä, kuka ja millainen hän on. Ihmisillä on muitakin identiteettejä seksuaalisuuden ja sukupuolen lisäksi, esimerkiksi kansalaisuus, etnisyys, ikä, uskonto tai varallisuus voivat olla identiteettejä. LHBTIQ-identiteetti on vain yksi monista henkilön identiteeteistä ja se on erilainen jokaisella yksilöllä. Samoin puhutaan LHBTIQ-yhteisöstä (englanniksi community), sillä ajatellaan, että samankaltaiset piirteet ja käyttäytymiset joukon kesken antavat yhteisöllisyyden tunteen. Vaikka yhteisö onkin moninainen, useat tunteet ja kokemukset ovat jaettuina. (Hughes 2006, 17 – 21.) Näiden termien käyttö helpottaa suomalaisiin LHBTIQ-matkailijoihin eli perusjoukkoon (määritelty luvussa 3) viittaamista.

Erityisesti homoseksuaaleihin matkailijoihin viitataan joskus pinkkinä turismina (englanniksi pink tourism). Pinkki väri lienee adoptoitu kuvaamaan homoja, koska natsi-Saksassa keskitysleireillä homoseksuaalien miesten piti pitää pinkkiä kolmiomerkkiä yllään. Sateenkaarimerkit ja -termit ovat kuitenkin kattavampia (Hughes 2006, 2 – 3.) ja lyhenteen LHBTIQ kanssa pitävät sisällään moninaisemman kirjon seksuaalisuuksia ja sukupuolisia suuntauksia, joten tässä opinnäytetyössä käytetään niitä pinkin sijaan. Samasta syystä vältellään termiä gay-turismi.

2.2 LHBTIQ-turistit matkakohteessa

LGBT- tai LHBTIQ-turismilla tarkoitetaan nimenomaan seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluville matkailijoille kehitettyjä matkailutuotteita sekä niiden markkinointia (UNWTO & IGLTA 2017, 14). Tässä opinnäytetyössä ei keskitytä markkinointinäkökulmaan, vaan termiä käytetään yleiskäsitteenä LHBTIQ-yhteisöön kuuluvista turisteista.

Termit gay-turismi ja gay- tai LGBT-matkakohde voivat antaa virheellisen stereotyyppisen mielikuvan, että kaikki LHBTIQ-matkailu pyörii aina seksin sekä kumppanien etsinnän ympärillä ja että seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluvat turistit matkustavat kohteisiin, jotka ovat erillään heteroseksuaalisten ja cis-sukupuolisten matkailijoiden kohteista. On olemassa erityisesti queer-turisteille suunnattuja kohteita ja palveluita. Queer-matkailijoita on joskus myös pidetty esimerkiksi isona ryhmänä osallistujia suuressa LHBTIQ-tapahtumassa, joka keskeyttää tai häiritsee heteronormatiivista sekä patriarkaalista toimintaa ja ajattelua. Mielikuvissa gay-turistit nähdään yleensä myös iältään, keholtaan ja etnisyydeltään homogeenisenä joukkona nimenomaan homoseksuaaleja miehiä. Luokittelu ja rajaaminen on siis harhaanjohtavaa. (Waitt & Markwell 2006, 14 - 18.)

Jos turistin kotimaa on LHBTIQ-kansalaisia syrjivä, matka LHBTIQ-kohteeseen on rentouttava tilaisuus vapautua arjen normeista sekä taakoista ja olla oma itsensä. (Hughes 2006, 50 – 51; Waitt & Markwell 2006, 1 – 14.) LHBTIQ-suunnattu kohde saatetaan valita, koska siellä ainakin voi vapaasti olla oma itsensä, käyttäytyä niin kuin haluaa ja olla huolletta. Ei siis tarvitse varoa ja vilkuilla jatkuvasti olon taakse. (Guaracino & Salvato 2017, 8.)

Queer-tilalla (englanniksi queer space tai gay space) tarkoitetaan ympäristöä, jossa LHBTIQ-identifioitu voi oppia tuntemaan itseään, olla oma itsensä ja tavata muita LHBTIQ-yhteisön jäseniä vapaasti sekä ideaalisti myös turvallisesti ja riskittömästi. Queer-tilat liittyvät usein vapaa-ajan viettoon kuten kahviloihin, baareihin tai matkailuun LHBTIQ-kohteissa. Tällaiset tilat voidaan merkitä esimerkiksi sateenkaarilipuin. Yleisestä tilasta (englanniksi public space) suurimman osan nähdään olevan heteroseksuaalisuuden ja maskuliinisuuden hallinnassa. Monissa yhteisöissä LHBTIQ-ihmisiä ei pidetä maskuliinisinä, ei edes, vaikka he olisivat miehiä. Samoin heteroseksuaalisten cis-naisten ja kaikkien muidenkin naisten katsotaan usein olevan (hetero)miesten alapuolella. Homofobisissa yhteiskunnissa syntyy jännitettä ja konflikteja, jos queer-tila leviää yleiseen tilaan. (Hughes 2006, 21 – 25, 34 – 35, 51.) Tällä tarkoitetaan hetero- ja cis-normatiivisuudesta poikkeavuuden näkymistä ulospäin yleisessä tilassa. Tässä mielessä LHBTIQ-kohde voitaisiin nähdä turvallisena ja vähemmän riskialttiina lomakohteena. Toisaalta niiden, jotka haluavat satuttaa LHBTIQ-identifioituvia ihmisiä, on helppo löytää aggressioilleen kohteita queer-tiloista (Hughes 2006, 73). LHBTIQ-suunnatut kohteet tulevat esille tässäkin tutkimuksessa luvussa 3.3.4 tulosten yhteydessä.

Kaikki LHBTIQ-matkailijat eivät ole ulkona kaapista, mutta he kaikki haluavat tuntea itsensä tervetulleeksi ja olonsa turvallisiksi matkustaessaan. Matkakohteen turvallisuus sekä edistyksellinen lainsäädäntö, kuten saman sukupuolisten avioliittojen laillistaminen,

vaikuttavat suuresti matkakohdepäätöksiin. Esimerkiksi Euroopan suosituimpia LHBTIQ-matkakohteita ovat Pariisi, Lontoo, Berliini, Amsterdam, Roma, Firenze ja Venetsia. (Guaracino 2007, 35.) Yhdysvalloissa on myös monia suosittuja kohteita, kuten New York ja San Francisco. Thaimaassa suosittu paikka on Bangkok. Lisäksi esimerkiksi Japani, Argentiina, Brasilia, Kanada, Kolumbia, Israel ja Meksiko toivottavat LHBTIQ-matkailijat tervetulleeksi. (Guaracino & Salvato 2017, 11, 112 - 130.) Kapkaupunki Etelä-Afrikassa ja Sydney Australiassa mainostava myös kohdistetusti LHBTIQ-turisteille (Hughes & Southall 2012, 135). LHBTIQ-kuluttajat suosivat palveluita, jotka ovat LHBTIQ-ystävällisiä ja jotka ymmärtävät heidän tarpeitaan, kulttuuriaan ja maailmankatsomustaan. Kuten kaikki ihmiset, myös LHBTIQ-matkailijat haluavat, että heitä kohdellaan kunnioittavasti ja että he saavat kokea merkityksellisiä matkailuelämyksiä. Monet myös matkustavat LHBTIQ-suunnattujen tapahtumien, juhlien, urheilutapahtumien ja festivaalien houkuttelemina. (Guaracino & Salvato 2017, 7 – 8, 44 – 52.)

Tässä opinnäytetyössä ei ole tarkoitus rajata tutkimusta vain homoseksuaaleihin tai tietyn ikäisiin matkailijoihin, vaan tarkastella aihetta koko suomalaisen LHBTIQ-yhteisön laajasta näkökulmasta. Kuitenkin on hyvä huomioida, että esimerkiksi lesbo, homo, bi ja trans-matkailijoilla sekä sateenkaariperheillä voi olla erilaisia preferenssejä ja valintoihin vaikuttavia piirteitä. Tätä tarkastellaan lyhyesti seuraavissa kappaleissa.

Aiempi tutkimus osoittaa, että homojen ja lesbojen matkustusvalinnat eroavat toisistaan jonkin verran. Matkustusturvallisuus on erittäin tärkeää lesboille matkailijoille, kuten myös kaikille muillekin naisille. Lesboille yleensä matkustaessa sukupuoli onkin identiteetissä enemmän keskiössä ja esillä kuin seksuaalisuus, sillä usein muut kulttuurit näkevät heidät nimenomaan naisina. Heidän pitääkin huomioida myös naisiin kohdistuvia riskejä ja sukupuolista syrjintää. Monilla lesboilla on lisäksi lapsia ja vanhemmuusidentiteetti on yleensä seksuaalisuusidentiteetin edellä matkustuspäätöksissä. Toisaalta muillakin kuin lesboilla voi olla lapsia. Lesbot myös matkustavat homoja useammin puolison kanssa ja vähemmän todennäköisesti etsivät uusia romanttisia tai seksuaalisia kokemuksia kohteessa. Lesbot todennäköisemmin matkustavat romanttisista syistä ja juhlistaakseen saavutettua virstapylvästä suhteessa. Lisäksi he matkustavat useammin paikkaan, joka on aiemmin todettu hyväksi. He ottavat kohteen poliittisen ilmaston, ihmisoikeus- ja ympäristöasiat enemmän huomioon valintoja tehdessään. Samalla kun homot arvostavat enemmän kulttuuria, lesbojen on tutkittu pitävän enemmän luonnosta sekä odottavan matkalta ihmistä muuttavia ja opettavia elämyksiä. Vaikka kaikki lesbot eivät ole samanlaisia, iän on todettu vaikuttavan matkavalintoihin enemmän kuin minkään muut yksilöllisen piirteen. Kuitenkin homojen ja lesbojen matkailupreferenssit muuttuvat samankaltaisemmiksi iän ja perheellistymisen myötä. (Guaracino & Salvato 2017, 20 – 23.)

Puhutaan usein gay-turismista, mutta termi ei ota huomioon biseksuaaleja matkailijoita, vaikka heitä onkin paljon, ehkä jopa enemmän kuin homoseksuaaleja turisteja. Onkin tärkeää olla kaikki huomioiva ja kattava. Palveluiden voi olla vaikea tavoittaa bi-matkailijoita, koska he saattavat liikkua identiteetissä hetero- ja homoseksuaalin välillä ympäristöstä tai ihmissuhteista riippuen. LHBTIQ-kohteet ja mainonta on kuitenkin myös heille tarkoitettuja ja houkuttelevia. Myös biseksuaaleilla, varsinkin bi-naisilla, on usein lapsia. (Guaracino & Salvato 2017, 24, 32.)

Tutkimus osoittaa, että trans-turistit matkustavat homoseksuaaleja useammin yksin ja noin puolet matkustaa puolison kanssa. Transihmiset myös ovat useammin budjettimat-
kailijoita ja keski-ikänsä nuorempia. Transihmiset ovat lisäksi usein kiinnostuneita kulttuuri- ja kaupunkikohteista, sekä lämpimän ilmaston ja rantalomakohteista. Heille on tärkeää syrjinnänvastaisuus ja trans-ystävällisyys palveluissa sekä lainsäädännössä viihtyvyyden ja turvallisuuden lisäämiseksi. Esimerkiksi unisex- tai yksilölliset wc-tilat ja pukuhuoneet sekä transihmisten huomioon ottamiseen liittyvä koulutus henkilökunnalle ja turvallisuusviranomaisille ovat tärkeitä seikkoja trans-matkailijoiden mukavuudelle ja turvallisuudelle. (CMI Community Marketing, Inc. 2014, 9 – 13; Guaracino & Salvato 2017, 25 – 30.) Monet transihmiset pitävät myös lentokenttien turvatarkastusten henkilökohtaisia tarkastuksia epämiellyttävinä. Lentokentillä sekä muilla rajoilla voi lisäksi ilmetä ongelmia, jos esimerkiksi nimi tai sukupuoli passissa ei vastaa henkilöä. Joskus on myös vaikea saada oikeanlaista passia ja muita dokumentteja. Myös majoituksessa voi tulla eteen samanlaisia haasteita dokumenttien kanssa tai henkilökunta saattaa kohdella henkilöä väärän sukupuolen mukaan. (CMI Community Marketing, Inc. 2014, 13 – 14.)

Myös sateenkaariperheillä on erilaisia kohdevalintakriteereitä. LHBTIQ-perheessä saattaa olla yksi tai useampi avoimesti seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluva jäsen, joka voi olla minkä ikäinen tahansa. Samaa sukupuolta olevalla pariskunnalla voi myös olla lapsia. Lasten ja perheenjäsenten iästä riippuen sateenkaariperheet suosivat heitä kiinnostavia ja perheystävällisiä kohteita. Jos perheessä on pieniä lapsia, lapsiystävällisyys menee kohdevalinnassa yleensä LHBTIQ-ystävällisyyden edelle, mutta kumpikin niistä on tärkeitä. Heille on tietysti välttämätöntä varmistaa, että kaikki perheenjäsenet ovat turvassa matkakohteessa. LHBTIQ-ystävällinen ilmapiiri on tärkeää, mutta toisaalta harva sateenkaariperhe viettää aikaa LHBTIQ-suunnatuissa aktiviteeteissa. Perheet pienten lasten kanssa pitävät paljon rantalomakohteista, lapsiystävällisistä hotelleista sekä aktiviteeteista kuten huvi- ja teemapuistoista. Myös ne LHBTIQ-identifioituvat, joilla ei ole lapsia, arvostavat kohteita, jotka toivottavat sateenkaariperheet tervetulleeksi. (Guaracino

& Salvato 2017, 31 – 34.) Tällaisten kohteiden ilmapiiriin toivotaan olevan kannustava, voimaannuttava ja itsetuntoa kasvattava, sillä monessa paikassa sateenkaariperheitä ei pidetä yhtä hyvinä ja normaaleina kuin muita perheitä. Lomalla he mieluusti rentoutuvat ja tapaavat muita sateenkaariperheitä. (Hughes & Southall 2012, 133 – 135.)

Kuten aiemmin todettiin, naiset, kuuluivat he LHBTIQ-yhteisöön tai eivät, joutuvat usein sukupuolensa vuoksi epätasa-arvoisen kohtelun kohteeksi julkisessa tilassa, sillä julkinen tila on monesti miesten hallitsemaa. Väkivallan, seksuaalisen väkivallan ja häirinnän pelko sekä välttely ovat suurempia huolia naisille. Tuntemattomassa ympäristössä matkustessa näiden riskien välttäminen on entistä vaikeampaa. Eritoten yksin matkustamisessa on enemmän riskejä naisille ja täten he kehittävät riskejä minimoivia strategioita sekä keinoja miehiä enemmän. Toisaalta esimerkiksi homoseksuaalit miehet ottavat naisia enemmän riskejä käyttäytymisellään ja viettävät enemmän aikaa queer-tiloissa, mistä homofobiset voivat halutessaan helpommin löytää ”uhreja”. Monet naiset toisaalta tuntevat olonsa turvallisemmaksi ollessaan miespuolisten matkustuskumppanien seurassa. (Hughes 2006, 58 – 60, 73.)

Alueilla, joilla LHBTIQ-oikeudet ovat edistyneet, voidaan virheellisesti alkaa uskoa, että homofobia ja transfobia ovat historiaa, mutta tämä ei pidä paikkaansa. Trans- ja homofobia lienevät syvällä ihmisten kulttuurissa ja voivat nousta pintaan missä maassa tahansa. Joissain valtioissa LHBTIQ-identifioituvat kohtaavat riskejä myös hallituksensa toimesta. (Guaracino & Salvato 2017, 2.) Maailmassa on monia valtioita, joilla on lakeja, jotka asettavat LHBTIQ-kansalaiset ja -turistit epätasa-arvoiseen sekä huonompaan asemaan. LHBTIQ-matkailijat voivat siis kokea syrjintää ja riskejä myös kohdemaan poliittiselta taholta. Monet matkailijat eivät ole tietoisia, että kohdemaan paikalliset lait koskevat heitä heidän maassa ollessaan, eikä heidän kotimaansa kenties erilaisia lakeja silloin sovelleta heihin (Wilks 2006a, 10).

Seksuaalinen käyttäytyminen saman sukupuolisten kesken on laillista 124 maassa, jotka muodostavat 63 % Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) jäsenmaista ja sisältävät myös YK:n ulkopuoliset maat Taiwanin sekä Kosovon. Näistä valtioista 22 on Afrikassa, 20 Aasiassa, 25 Amerikoissa (Etelä-, Väli- ja Pohjois-Amerikassa), 49 Euroopassa ja 8 Oseaniassa. Seksuaaliset teot sen sijaan ovat laittomia saman sukupuolisten kesken 71 valtiossa eli 37 % YK:n jäsenmaista. Afrikassa tällaisia valtioita on 32, mutta 9:ssä näistä valtioista vain miesten väliset seksuaaliset suhteet ovat laittomia. Aasiassa näitä valtioita on 25, mutta näistä 12 maassa kyseiset lait eivät koske naisten välisiä seksuaalisia suhteita. Amerikoissa seksuaalinen käyttäytyminen on laitonta miehille 10 valtiossa ja naisille 6 valtiossa.

Sama on laitonta Oseaniassa 7 maassa, mutta naisille vain kolmessa. (Carroll & Ramón Mendos 2017, 26 – 40.) Kyseiset valtiot näkyvät taulukossa 1.

Islaminuskoisten Koraanin Sharia-laki langettaa kuolemantuomion seksuaalisista teoista saman sukupuolisten kesken 13 maassa, mikä on 6 % YK:n jäsenmaista. Näistä valtioista Iranissa, Jemenissä, Saudi-Arabiassa ja Sudanissa kuolemanrangaistus on käytössä koko maassa, kun taas Nigeriassa ja Somaliassa kuolemanrangaistusta toteutetaan vain osassa maata. Mauritaniassa, Afganistanissa, Pakistanissa, Qatarissa ja Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa Sharia-lain vaatimaa kuolemanrangaistusta ei tiedettävästi toteuteta tässä yhteydessä. Kuitenkin Irakissa ja terroristijärjestö Isisin hallitsemilla Daesh-alueilla Pohjois-Syyriassa ja Pohjois-Irakissa kuolemanrangaistusta täyteen panevat ei-valtiolliset toimijat, paikalliset tuomioistuimet ja omankäden oikeuden harjoittajat. (Carroll & Ramón Mendos 2017, 40.)

Maissa, joissa samaa sukupuolta olevien henkilöiden välinen seksuaalinen kanssakäyminen on laissa kielletty, ei tunnusteta muita sukupuolia kuin nainen ja mies. Tästä syystä ei ole selvää, miten lakeja sovelletaan tapauksissa, joissa transsukupuolinen henkilö on seksuaalisessa suhteessa sellaisen ihmisen kanssa, jolla on samat anatomiset sukupuolen tunnusmerkit kuin mitä transsukupuolisella on syntymässä määritetty. (Carroll & Ramón Mendos 2017, 80.)

Taulukko 1. Seksuaalinen toiminta laitonta saman sukupuolisten kesken (Carroll & Ramón Mendos 2017, 37 – 40, 169)

Seksuaalinen toiminta laitonta saman sukupuolisten kesken					
Maanosa	Valtio				
Afrikka	Algeria	Angola	Botswana	Burundi	Eritrea
	Etiopia	Gambia	Ghana	Guinea	Kamerun
	Kenia	Komorit	Liberia	Libya	Malawi
	Mauritania	Mauritius	Marokko	Namibia	Nigeria
	Senegal	Sierra Leone	Somalia	Etelä-Sudan	Sudan
	Swazimaa	Tansania	Togo	Tunisia	Uganda
	Zambia	Zimbabwe			
Aasia	Afganistan	Bangladesh	Bhutan	Brunei	Gaza
	Intia	Irak	Iran	Kuwait	Libanon
	Malesia	Malediivit	Myanmar	Oman	Pakistan
	Qatar	Saudi-Arabia	Singapore	Sri-Lanka	Syyria
	Turkmenistan	Yhdistyneet Arabiemiirikunnat	Uzbekistan	Jemen	Etelä-Sumatra ja Aceh-provinssi Indonesiassa
Amerikat	Antigua ja Barbuda	Barbados	Dominica	Grenada	Guyana
	Jamaika	Saint Kitts & Nevis	Saint Lucia	Saint Vincent ja Grenadiinit	Trinidad ja Tobago
Oseania	Cookinsaaret	Kiribati	Papua Uusi-Guinea	Samoa	Salomonsaaret
	Tonga	Tuvalu			

Seksuaalivähemmistöön kuuluvan matkailijan pitää siis kiinnittää huomiota kohdemaan lainsäädäntöön, sillä ei ole itsestäänselvyys, että heidän olisi yhtä turvallista matkustaa aivan, minne tahansa kuin heteroseksuaalisilla cis-matkailijoilla. Yllä olevasta taulukosta löytyy myös monta länsimaissa suosittua matkakohdetta, kuten Intia, Singapore, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat, Malesia ja Marokko (Schmalbruch 2016; Traveller 2018).

Useassa valtiossa on lisäksi erilaisia niin sanottuja propaganda- ja moraalilakeja, jotka rajoittavat seksuaalisuuteen tai sukupuolen moninaisuuteen liittyvää sananvapautta. Keskeistä näissä laeissa on se, ettei LHBTIQ-yhteisö tai siihen liittyvät asiat näy julkisilla paikoilla ja julkisessa keskustelussa. Laeilla myös halutaan estää LHBTIQ-aiheiden päätyminen lasten korviin, koska ne nähdään moraalittomina ja propagandana. Tällaisia lakeja on 10% YK-maista, joista 10 on Afrikassa ja 9 Aasiassa. Amerikoissa ei ole yhtään tällaista valtiota, mutta Yhdysvalloissa on joitakin osavaltiokohtaisia lakeja, joilla pyritään estämään esimerkiksi LHBTIQ-asioista puhuminen opetuksessa kouluissa sekä julkisessa keskustelussa positiivisessa mielessä. Euroopassa moraalilakeja on Liettuassa ja Venäjällä, mutta Oseaniassa ei ole tällaisia lakeja. (Carroll & Ramón Mendos 2017, 41 – 42.) Kyseiset lait koskevat myös turisteja ja siten mahdollisesti vaikuttavat rajoittavasti LHBTIQ-matkailijoiden käyttäytymiseen julkisissa tiloissa.

Monissa valtioissa on kuitenkin erilaisia LHBTIQ-kansalaisia syrjimiseltä suojelevia lakeja ja esimerkiksi 43 eli 23% YK-jäsenmaista väkivaltarikokset uhrin seksuaalisuuden tai sukupuoli-identiteetin vuoksi tuomitaan ankarammin viharikoksina. Lisäksi 39 maassa eli 21% YK-valtioissa kielletään vihapuhe ja häirintä LHBTIQ-ihmisiä vastaan. 22 valtiossa (12% YK-jäsenmaista) voivat samaa sukupuolta olevat parit mennä naimisiin ja rekisteröity parisuhde on mahdollista solmia 28 maassa (15% YK-maista). Lasten adoptioiminen yhdessä on samaa sukupuolta oleville pareille niin sanotussa ulkoisessa adoptiossa (Seta 2018a) mahdollista 28 valtiossa (14% YK-valtioista) ja 27 maassa (15% YK-maista) saman sukupuolisen parin on mahdollista adoptoida puolisonsa biologinen lapsi sisäisessä adoptiossa (Seta 2018a). (Carroll & Ramón Mendos 2017, 46 – 77.)

Sateenkaariperheitä, saman sukupuolisten parien avioliittoja ja sateenkaariperheiden lasten vanhemmuuksia ei kuitenkaan tunnusteta välttämättä kohdemaassa samalla tavalla kuin lähdemaassa (GETA 2018). Sateenkaariperheillä esimerkiksi voi olla ongelmia rajanylityksissä ja passintarkastuksissa (Guaracino & Salvato 2017, 34). LHBTIQ-vanhempien voi olla vaikeaa saada laillisia todisteita vanhemmuudesta ja monissa yhteiskunnissa saman sukupuolisia ei pidetä yhtä hyvinä vanhempina lapsille kuin heteroliittojen äitiä ja isää. Turvallisuus matkustaessa on aivan erityisen tärkeää. (Hughes & Southall 2012, 125 - 135.)

Seksuaalisten suhteiden suojaikäraja taas on sama heteropareille kuin muillekin pareille 105 maassa, mikä on 54 % YK-jäsenvaltioista. Kuitenkin 16 valtiossa (8 % YK:sta) suojaikäraja on matalampi heteropapeille kuin muille. Näissä maissa seksuaaliset suhteet saman sukupuolen edustajien kesken ovat kuitenkin sallittuja suojaikärajan toteutuessa. Näihin maihin kuuluvat Afrikan Benin, Gabon, Kongo, Madagaskar, Niger, Norsunluurannikko, Ruanda ja Tšad sekä Aasian Bahrain ja Indonesia. Amerikkojen valtioista listaan kuuluvat Bahama, Chile, Kanada, Paraguay, Suriname sekä osa Yhdysvaltojen osavaltioista. Euroopasta taas Kreikka harjoittaa epätasa-arvoista suojaikärajalainsäädäntöä, mutta Oseaniassa ei yksikään maa. (Carroll & Ramón Mendos 2017, 26 – 36.)

Kaikissa maailman maissa ihmiset ovat kohdanneet syrjintää seksuaalisuutensa tai sukupuolensa vuoksi tai koska heidän on ajateltu kuuluvan sukupuoli- tai seksuaalivähemmistöön. Miesten välisiä suhteita pidetään pahempina kuin naistenvälisiä suhteita myös sosiaalisesti eikä vain lainsäädännössä. On lisäksi huomattu, että rassistiset ihmiset ovat muita todennäköisemmin myös homofobisia ja nuoremmat sekä korkeammin koulutetut ovat asenteeltaan hyväksyvämpiä. Syrjintä voi ilmetä esimerkiksi fyysisenä ja verbaalisena väkivaltaa. Syrjintä on voinut tulla valtion taholta lakien myötä tai on ilmennyt sosiaalisessa ympäristössä. (Hughes 2006, 33, 35 – 39.) Eri maissa LHBTIQ-kansalaisia ja -matkailijoita on kohdeltu erittäin huonosti. Heitä on muun muassa murhattu, lesboja ja bi-naisia on raiskattu ja väkijoukot tai virkavalta ovat pahoinpidelleet. Lisäksi heitä on kiristetty, kiusattu, pidätetty, vangittu, pakotettu lääketieteellisiin toimenpiteisiin ja nöyrytetty. Transihmisiä on myös syrjitty ja heiltä evätty sukupuoli-identiteetin tunnustaminen. LHBTIQ-identifioituvia on irtisanottu, uhkailtu ja heiltä on evätty oikeus lääketieteelliseen hoitoon eikä lapsia ole autettu koulukiusaamistapauksissa. (UNWTO & IGLTA 2017, 19.)

Matkalla LHBTIQ-turistit pelkäävät muun muassa väkivaltaa, seksuaalista väkivaltaa, varkauksia, verbaalisia hyökkäyksiä, uhkaavaa tai antisosiaalista käytöstä, paheksuntaa ja palveluiden saannin epäämistä seksuaalisuuden tai sukupuolen perusteella. Näiden riskien toteutuminen ja sen pelkääminen on aivan erityisen ikävää matkustaessa, sillä lomalla yhtenä tarkoituksena on karistaa huolet ja stressi. (Hughes 2006, 72 – 73.) Homo-, bi- tai transfobia ei ole aina kuitenkaan räikeän selvää, mutta se on aina loukkaavaa, sattuttavaa ja haitallista. Esimerkiksi paheksuvat katseet, kohotetut kulmakarvat, henkilökunnan puutteellinen koulutus LHBTIQ-asiakkaiden tarpeista tai unisex-wc-tilojen puute saavat usein LHBTIQ-identifioituvat tuntemaan olonsa ei-tervetulleiksi. (Guaracino & Salvato 2017, 4 – 5.)

Homofobia ja turvallisuus ovat selkeitä huolenaiheita LHBTIQ-matkailijoille. LHBTIQ-turismissa oleellisia seikkoja ovatkin siis nimenomaan turvallisuus, hyväksyntä ja omana itsenä oleminen. Palveluiden ja kohteiden pitäisikin pystyä vakuuttamaan potentiaaliset LHBTIQ-matkailijat heidän turvallisuudestaan sekä toivottamaan heidät tervetulleiksi. (Guaracino & Salvato 2017, 6.) Kunhan queer-tila, LHBTIQ-ystävällisyys tai ainakin LHBTIQ-syrjimättömyys toteutuu, sateenkaariväen matkailukohteet, lomalle lähtemisen syyt ja lomatyypipreferenssit ovat kuitenkin hyvin samanlaisia kuin muillakin matkailijoilla (Hughes 2006, 55 – 56, 71).

Riskikäsitteet mistä tahansa riskeistä ovat osa matkapäätöksentekoa kaikille matkailijoille, sillä matkat ovat tuote, jota ei voi kokeilla etukäteen. LHBTIQ-turismissa turvallisuuden tarve kuitenkin korostuu. Lomakohteeksi valitaan siis paikka, jossa matkan tavoitteet ja turvallisuus kohtaavat. Riskialttiilta vaikuttavat kohteet, maat, yksittäiset kaupungit ja paikat yleensä hylätään valinnassa. (Hughes 2006, 71 – 73.) Onkin tärkeää, että matkakohteet ja palvelut avoimesti kertovat LHBTIQ-ystävällisyydestään, sillä ihmiset, jotka eivät tiedä ovatko he tervetulleita, eivät välttämättä matkusta tällaiseen kohteeseen vaan menevät muualle. LHBTIQ-kuluttajat eivät aina oleta olevansa tervetulleita kohteeseen, joten kutsu on siis tärkeä alueen turismin markkinoinnin kannalta. (Guaracino & Salvato 2017, 2 – 3.) Tässäkin tutkimuksessa vastaajat toivoivat, että yritykset selvemmin julkaisivat LHBTIQ-ystävällisyytensä ja kouluttaisivat henkilökuntansa huomaavaisemmaksi.

2.3 Matkailun riskit ja turvallisuus

Riski tarkoittaa sitä, kuinka todennäköisesti ei-toivottu ikävä asia tapahtuu. Riskien identifiointi ja niiden minimointi, ikävien välikohtausten ja kriisien hallinta sekä niihin varautuminen ovat tärkeitä tehtäviä matkakohteille ja matkailupalveluiden tuottajille, sillä ne vaikuttavat nopeasti ja laajasti koko kyseessä olevan alueen turismin kehitykseen. (Laws & Prideaux 2005, 1 – 6.) Erityisesti, jos jotain ikävää on sattunut matkakohteessa aiemmin, ihmiset haluavat olla vakuuttuneita turvallisuudestaan. Käsite matkakohteen turvallisuudesta vaikuttaa merkittävästi matkustuspäätöksiin ja matkakohteen turismiin. Turvallisuus (englanniksi safety) tarkoittaa loukkaantumisten ja vahingon sattumisen estämistä yksilölle tai ryhmälle. Toisaalta turvallisuus (englanniksi security) kattaa myös vaaran, riskin ja epävarmuuden puuttumisen. (Wilks 2006a, 3 – 4.)

UNWTO:n mukaan turvallisuus on ihmisen perustarve kaikissa toiminnoissa, turismi mukaan lukien. Turvallisuus, tasa-arvo sukupuolten välillä sekä kaikkien heikoimmassa asemassa olevien ja syrjityimpien ihmisryhmien suojeleminen matkailussa (ja kaikessa muussakin)

on myös universaali ihmisoikeus ja valtioiden velvollisuus. YK:n ihmisoikeusjulistuskin ottaa kantaa vapaaseen matkailijoiden liikkumiseen ja tuomitsee kaikenlaisen matkailijoiden syrjinnän. Se myös velvoittaa kohdemaita takaamaan paikalliset hallinnolliset, oikeudelliset ja terveydenhuoltopalvelut kaikkien turistien helposti saavutettaviksi. Vieraiden turvallisuuden varmistaminen ei ole vieras konsepti millekään kansalle, sillä se kumpuaa maailmanlaajuisesta vieraanvaraisuuden perinteestä. Matkailijoiden turvallisuus hyödyttää lisäksi turismia sekä lähtö- että kohdemaassa ja edesauttaa maailmanlaajuista ymmärrystä, yhteistyötä, kunnioitusta sekä rauhaa. YK velvoittaa hallituksia myös informoimaan kansalaisiaan matkakohteiden ja matkailun riskeistä. (Wilks & Handszuh 2006, 236 – 238.) Turistien turvallisuuden ylläpitäminen ei ole kuitenkaan vain maiden hallitusten ja julkisen sektorin harteilla, vaan yksityisten ihmisten, matkailijoiden sekä yksityisen sektorin on myös tehtävä osansa eikä vain luotettava, että joku muu hoitaa turvallisuuden takaamisen alusta loppuun (Wilks 2006b, 332).

Suomen ulkoministeriö kertookin myös LHBTIQ-matkustajia koskevista eri matkakohteiden riskeistä maakohtaisissa matkustustiedotteissaan (Ulkoministeriö 2018). Usean valtion hallituksella, esimerkiksi Australialla (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade 2018), Iso-Britannialla (GOV.UK 2018) ja Yhdysvalloilla (Travel.State.Gov U.S. Department of State 2018) on lisäksi erityisesti LHBTIQ-matkustajille suunnattu kattava verkkosivusto matkailun riskeistä.

UNWTO määrittelee neljä lähdettä, joista riskit matkustajien, kohdemaan yhteisön ja turismissektorin työntekijöiden turvallisuudelle ovat peräisin: Ihmisten ja turismin ulkopuolisen ympäristön aiheuttamat riskit aiheutuvat muun muassa rikollisuudesta, väkivallasta ja häirinnästä, järjestäytyneestä rikollisuudesta, terrorismista, kaappauksista ja kidnappauksista, sodista ja konflikteista, poliittisesta tai uskonnollisesta levottomuudesta tai suojeleviranomaisten puutteesta. Nämä vaikuttavat sekä turisteihin että paikallisiin ihmisiin. Matkustajat eivät siis ole aina valittuja uhreja, vaan voivat tempautua tahattomasti ikävään tilanteeseen mukaan. Hallitusten pitäisi ohjeistaa kansalaisiaan kohdemaiden riskeistä sekä turvallisuudesta ja kohdemaan turvallisuusviranomaisten pitäisi olla helposti saavutettavissa myös matkailijoille. Matkailu- ja siihen liittyvien sektorien riskit voivat johtua esimerkiksi huonoista turvallisuusstandardeista, ympäristön suojelun huomiotta jättämisestä, huonosta saniteetista, turvallisuudensuojan ja vartiointin puuttumisesta, petoksista, sopimusten rikkomisesta tai lakoista. Vastuu on tällöin palveluntuottajilla, matkailuviranomaisilla ja kohteen hallinnolla. Yksittäisten matkustajien riskit johtuvat persoonallisista syistä, esimerkiksi vaarallisista aktiviteeteista, lakien rikkomisesta, heikossa terveydentilassa matkustamisesta, huonosta käytöksestä, huolimattomuudesta tai vaarallisille alueille menemisestä. Tässä matkailijalla on vastuu itsestään, mutta kussakin tilanteessa relevanttien

auktoriteettien pitäisi tiedottamalla auttaa matkailijoita tekemään informoituja valintoja. Fyysiset ja ympäristöriskit aiheutuvat luonnosta, luonnonkatastrofeista, ilmastosta tai epidemioista. Ne eivät ole tahallaan aiheutettuja, vaan riski- ja vaaratilanteet johtuvat usein matkailijoiden tietämättömyydestä ja siten huonosta varautumisesta, mutta myös kohteen huonosta riskien ennaltaehkäisystä ja puutteellisesta suunnittelusta. (Wilks 2006a, 7 – 11.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään kuitenkin matkailijoiden riskikäsitykseen ja riskeihin, jotka liittyvät heidän LHBTIQ-identiteettiinsä, vaikka tutkimuksessa tulikin esille kaikenlaisia riskejä.

Turistit ovat paikallisia asukkaita alttiimpia terveys- ja turvallisuusriskeille, koska he eivät tunne ympäristöä tai koska eivät osaa tai halua olla varovaisia. Lomalla monet ottavat liiankin huolettoman ja vapautuneen asenteen. (Hughes 2006, 73; Ritchie ym. 2014, 66.) Wilks (2006a, 3) on samaa mieltä ja lisää, että turistit ovat haavoittuvaisia tuntemattomalla seudulla ja usein riippuvaisia paikallisten avusta. Matkailijan oma käsitys siitä, kuinka altis hän on riskeille, vaikuttaa hänen päätöksiinsä olla varovainen ja välttää riskejä. Fyysiset riskit ovat yleisiä kenelle tahansa matkustajalle ja niiden toteutuessa niillä on todennäköisesti taloudellisia, psykologisia sekä jopa sosiaalisia vaikutuksia matkailijaan. Monia riskejä tai näiden riskien vaikutuksia voidaan etukäteen vähentää varotoimenpiteillä. (Ritchie ym. 2014, 66.) Tämän tutkimuksen yhteydessä riskikäsitys vaikuttaa matkakohdevalintaan ja valintoihin kohteessa.

Riskiarviointi riippuu monesta tekijästä, jotka voidaan jakaa motivaatiollisiin, kognitiivisiin sekä affektiivisiin taustoihin. Ihmisille on tyypillistä uskoa, että pahat asiat tapahtuvat heille epätodennäköisemmin kuin keskivertoihmiselle, ja että heille ei voi tapahtua mitään pahaa. Tämä ilmiö liittyy tarpeeseen pysyä onnellisena ja ylläpitää korkeaa minäkuvaa. Monesti se johtaa epärealistiseen optimismiin, mikä taas ajaa siihen, että varoituksista ei välitetä ja varovaisuutta ei noudateta. Toisaalta joidenkin ihmisten persoonallisuuteen liittyy halu kokea elämyksiä ja suuria tuntemuksia. Uutuudenviehätys ja intensiivisten aistikokemusten metsästys vaikuttavat siis myöskin halukkuuteen ottaa riskejä elämyksiä kokeakseen. Nämä ovat motivaatiollisia taustoja. (Ritchie ym. 2014, 67 – 68.)

Riskikäsitykseen vaikuttavat myös kognitiiviset taustat. Matkustuksen riskikäsitys riippuu informaation saatavuudesta ja stereotyyppien keskeisyydestä. Tässä tapauksessa informaation saatavuudella tarkoitetaan sitä, kuinka usein sekä minkä tyyppiset riskikokemukset ovat saatavilla henkilön muistoissa ja mielikuvissa. Mitä enemmän on muistoja riskikokemuksista ja mitä tuoreempia kokemukset ovat, sitä tietoisempia ihmiset ovat omasta riskialttiudestaan. Muistikuvat tekevät riskeistä myös helpompia kuvitella. Stereotyyppien keskeisyys taas viittaa siihen, miten paljon ihmisellä on stereotyyppisiä käsityksiä siitä,

minkälaisille ihmisille ikäviä asioita tapahtuu. Jos ihminen kokee, että hän ei kuulu tähän riskialttiiseen stereotyyppiin, hän ajattelee, että hänelle ei silloin tapahdu mitään pahaa. Täten, jos henkilö ei näe sopivansa uhrin stereotyyppiin, hänen käsityksensä riskeistä on matalampi. (Ritchie ym. 2014, 68 – 69.) Henkilö voi muodostaa riskikäsityksensä muun muassa kuulopuheista, uutisista, matkaoppaista ja mainoksista, popkulttuurista tai sosiaalisista ympyröistä opittuun informaatioon perustuen (Hughes 2006, 74 – 75).

Affektiivinen taas viittaa tunnepitoisuuteen. Tunne vaikuttaa kognitioon ja toimintaan. Eri-tyisesti pelko on tunne, joka vaikuttaa matkailuun: Pelko saattaa syntyä, jos henkilö ajattelee, että hän ei pysty vaikuttamaan tiettyjen asioiden tapahtumiseen tai jos lopputulos on epävarma ja tavoite (esimerkiksi rentouttava loma) on uhattuna. Pelko johtaa epävarmuuteen ja pessimismiin ja saa pelokkaat ihmiset tekemään riskejä välttäviä ratkaisuja. Pelokkaat ihmiset myös ovat tietoisempia riskeistä ja pitävät niitä todennäköisempinä. (Ritchie ym. 2014, 70.) Tämän tutkimuksen osallistujien riskikäsitys vaikuttaa siihen, millaisista riskeistä ja miten monista riskeistä he kertovat.

Ihmisen riskikäsitys vaikuttaa siis hänen käyttäytymiseensä ja valintoihinsa. Toisaalta henkilön persoonallisuus, asenteet ja arvot vaikuttavat myös siihen, miten tärkeänä he pitävät turvallisuutta tai tavoitteiden ja unelmien saavuttamista. (Ritchie ym. 2014, 70 – 72.) Arvot (englanniksi values) ovat uskomuksia ja konsepteja elämästä sekä haluttua ja arvostettua käyttäytymistä. Arvot ohjaavat valintoja sekä tapahtumien ja käyttäytymisen arviointia. Nekin vaikuttavat matkakohdevalintaan ja toimintaan kohteessa. (Jovanovic 2014, 49 – 50.) Riippuu siis ihmisestä millaisia viestejä riskeistä he todennäköisesti rekisteröivät sekä mitä he valitsevat riskikäsityksestä riippumatta. Täten korkea riskikäsitys ei aina johda muutokseen käyttäytymisessä. Realistinen riskikäsitys kuitenkin antaa mahdollisuuden tehdä tietoon perustuvia matkustuspäätöksiä, joiden myötä riskit vähenevät ja matka ei todennäköisemmin mene pilalle. (Ritchie ym. 2014, 70 – 72.)

3 Tutkimus

Tutkimuskohteena oli suomalaisten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien matkailijoiden käsitys eri matkakohteiden turvallisuudesta. Tavoite oli selvittää missä määrin ja miten käsitys kohteen turvallisuudesta tai käsitys oletetuista riskeistä vaikuttaa matkakohtevalintaan sekä käyttäytymiseen matkakohteessa. Tarkoituksena ei ole keskittyä kaikkiin mahdollisiin riskeihin tai turvallisuusuhkiin matkaillessa, vaan asioihin, jotka koskevat vain LHBTIQ-matkailijoita.

Tutkimuksen perusjoukko on siis LHBTIQ-identifioituvat suomalaiset, jotka ovat matkustaneet ulkomaille tai harkinneet ulkomaille matkustamista. Perusjoukko tarkoittaa sitä ihmisryhmää, johon tutkimustulosten tulisi päteä ja jota tutkimus käsittelee. Tutkimuksen otos, eli tutkimukseen osallistuneet koehenkilöt, on otettu tästä perusjoukosta. Päätelmiä perusjoukosta tehdään laatimalla yleistyksiä otoksesta. (Fowler 2014, 8, 14; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 140, 180.)

3.1 Vaatimukset

Tieteellisessä toiminnassa on tiettyjä vaatimuksia, joita tässäkin tutkimuksessa on pyritty noudattamaan. Mertonin vaatimukset tieteenteolle ovat tunnettuja ja hyödyllisiksi osoittautuneita: Ensinnä tutkimuksen tulee olla universaalia, eli väitteiden tieteellistä totuusarvoa täytyy arvioida yleispätevin kriteerein ilman, että esittäjän omien ominaisuuksien annetaan vaikuttaa. Toisena on yhteisöllisyys, mikä tarkoittaa, että tieteellisen tiedon on oltava tiedeyhteisöjen jaettua omaisuutta. Kolmas tärkeä seikka on puolueettomuus, eli tutkijan henkilökohtainen ura tai arvovalta ei saa vaikuttaa tiedon etsintään ja esittämiseen. Viimeisenä on järjestelmällisen epäilyn periaate, eli tulokset on annettava tiedeyhteisöjen julkisen ja kriittisen tarkastelun kohteeksi. (Hirsjärvi ym. 2009, 21.)

Tutkimuksella on myös eettisiä vaatimuksia, kuten rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus, tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisten ja eettisten menetelmien noudattaminen. Lisäksi muiden tutkijoiden työn arvostaminen ja plagioinnin kieltäminen, avoimuus ja reiluus työryhmässä sekä tiedeyhteisössä ovat eettisiä periaatteita. Tärkeitä lähtökohtia ovat ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioitus, kaikkien osallisena olevien suostumus sekä perehtyneisyys tutkimuksen oleellisiin näkökohtiin ja ymmärrys niistä. Läpinäkyvyys tutkimuksen rahoituksista ja muista sidoksista sekä hyvä hallintokäytäntö ovat olennaisia asioita, eikä mahdollista tutkimuksen määrärahoja saa käyttää väärin tarkoituksiin. Tutkimustuloksia ei myöskään missään nimessä saa yleistää kritiikittä, kaunistella tai sepittää. Tämän lisäksi raportoinnin ei pidä olla puutteellista tai harhaanjohtavaa. Eettisesti hyvä

tutkimus noudattaa edellä mainitun kaltaista hyvää tieteellistä käytäntöä. (Hirsjärvi ym. 2009, 23 – 27.)

Myös Fowler (2014) korostaa avoimuutta, rehellisyyttä ja koehenkilöiden vapaaehtoisuuteen perustuvan osallistumispäätöksen kunnioitusta. Tutkijan pitää myös varmistaa, etteivät koehenkilöiden henkilökohtaiset vastaustiedot tai yhteystiedot koskaan päädy tutkimuksen ulkopuolisten luettavaksi, ja että tutkimukseen osallistumisesta ei koidu minkäänlaista haittaa kenellekään. Tutkimuksen jälkeen on vastaustiedot tuhottava. (Fowler 2014, 140 – 145.) Näitä eettisiä periaatteita on pyritty toteuttamaan tämänkin tutkimuksen teossa ja esittämisessä. Kyselyn alussa vastaajille kerrottiin, että vastaus- tai yhteystietoja ei paljastettaisi ulkopuolisille eikä niitä käytettäisi mihinkään muuhun tarkoitukseen. Myös tutkijan nimi ja toimeksiantaja, sekä tutkimuksen tarkoitus paljastettiin kyselyn yhteydessä.

3.2 Toteutus

Opinnäytetyön empiirinen tutkimus toteutettiin Webropol-verkkokyselynä. Kyselyn nimi oli ”Suomalaisten LHBTIQ matkustajien riskikäsitteiden vaikutus matkakohdevalintoihin”.

Opinnäytetyön nimi on sittemmin muokkautunut. Ennen kyselyn julkaisemista pyydettiin siitä rakentavaa palautetta toimeksiantaja Setalta, opinnäytetyön ohjaajalta sekä ystäviltä ja kyselyä muokattiin palautteen sekä uuden harkinnan mukaan.

Kyselyn linkkiä jaettiin opinnäytetyön toimeksiantajan Setan Facebook-sivuilla sekä Setan Twitterissä ja uutiskirjeessä joulukuussa 2016. Lisäksi kyselyä jaettiin omalla Facebookseinälläni ja Twitter-tililläni. Kysely julkaistiin 16.12.2016 ja suljettiin 22.12.2016. Kysely ja saateviesti löytyvät liitteestä 1. Vastaajat eivät koostuneet etukäteen päätetyistä henkilöistä, vaan kyselyn jakamisen yhteydessä vastaajiksi pyydettiin suomalaisia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen edustajia, jotka ovat joskus matkustaneet ulkomaille tai harkinneet ulkomaille matkustamista.

Jotta mahdollisimman moni vastaisi kyselyyn, vastaajien kesken arvottiin houkuttimena kaksi elokuvalippua. Elokuvaliput ja matkakulut kustannettiin itse eikä muita kuluja tutkimuksesta syntyneitä. Seta tai mikään muu taho ei rahoittanut tutkimusta. Opinnäytetyöstä saa kuitenkin opintopisteitä matkailun koulutusohjelman tutkintoa varten.

Opinnäytetyön ohjaaja antoi myös palautetta tulosten analysoinnista ja muissa projektin vaiheista. Työtä muokattiin palautteen myötä.

3.2.1 Menetelmä

Tutkimustyyppi oli kvantitatiivinen kysely verkossa.

Kysely on yksi survey-tutkimuksen menetelmistä. Survey-tutkimus taas on yksi kolmesta perinteisestä tutkimusstrategiasta: muut perinteiset tutkimusstrategiat ovat kokeellinen tutkimus ja tapaustutkimus. Survey-tutkimuksessa kohdehenkilöt muodostavat otoksen eli näytteen valitusta perusjoukosta ja aineiston kerääminen tapahtuu standardoidusti. Standardoituus tarkoittaa, että selvittävää asiaa kysytään kaikilta vastaajilta täysin samalla tavalla. Survey-tutkimusaineisto käsitellään useimmiten kvantitatiivisesti. Valittu kyselymenetelmä on formaali ja strukturoitu. (Hirsjärvi ym. 2009, 134 – 135, 193 – 194.)

Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa kvalitatiivisiin eli laadullisiin sekä kvantitatiivisiin eli määrällisiin menetelmiin, mutta niitä on vaikea määritellä tarkasti, ja ne ovat pikemminkin toisiaan täydentäviä kuin vastakohtaisia suuntauksia. Suuntauksen valinta taas riippuu usein siitä, onko tutkimuksen tarkoitus kartoittava, selittävä, kuvaileva vai ennustava. Tässä tutkimuksessa ei ole juuri ollenkaan ennustavia tai selittäviä piirteitä, mutta kartoitettavia ja kuvailevia elementtejä kyllä on. Kartoittavassa tutkimuksessa selvitetään, mitä tapahtuu, kehitetään hypoteeseja, etsitään uusia näkökulmia tai tutkitaan vähän tunnettuja aiheita. Kuvailevan tutkimuksen tarkoitus taas on kuvata tarkasti tilanteita tai henkilöitä sekä esittää ilmiöiden keskeisiä ja mielenkiintoisia yksityiskohtia. (Hirsjärvi ym. 2009, 135 – 139.) Suomalaisten LHBTIQ-matkustajien käsityksiä matkakohteiden turvallisuudesta ja riskeistä on tutkittu ennestään vähän, eikä tieteellistä tutkimusta aiheesta ole paljon olemassa muidenkaan valtioiden kansalaisista. Tutkimus lähtee hypoteesista, että jotkut matkakohteet nähdään turvattomampina kuin toiset ja että LHBTIQ-matkustajat ovat tietoisia riskeistä, joista hetero- ja cis-matkustajat eivät välttämättä ole. Kyselyssä kysytään kuitenkin myös usein sanalla ”miten” alkavia kysymyksiä, ja pyydetään koehenkilöitä kuvailemaan sekä kertomaan näkemyksiään ja käyttäytymisestään tietyissä tilanteissa. Määrällinen tutkimusstrategia sopi parhaiten tutkimuksen tarkoituksiin.

Kvantitatiivinen tutkimus pitää tärkeänä aiempia teorioita ja johtopäätöksiä sekä hypoteesien esittämistä. Myös käsitteiden määrittely, koejärjestelyjen suunnittelu ja määrällisen eli numeerisen mittaamisen soveltuminen havaintoaineiston analyysiin ovat olennaisia seikkoja. Koehenkilöiden määrittely ja otantasuunnitelmatkin tehdään tarkasti kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Muuttujat ja tulokset laitetaan taulukkomuotoon sekä tilastollisesti käsiteltäväksi. Johtopäätöksiä tehdään aineistoa tilastollisesti analysoiden. Kvalitatiivinen tutkimus taas tuo tuloksissa esille laadun, merkityksiä ja lähtökohtaisesti kuvaa todellista elämää. Laadullisia tuloksia on vaikea mitata määrällisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 139 – 140,

160 – 161.) Vaikka tämä tutkimus on pääasiassa kvantitatiivinen, siinä on myös hieman kvalitatiivisia elementtejä kyselyn avointen kysymysten vuoksi. Tätä käsitellään tarkemmin kohdassa 3.1.2.

Kyselymenetelmä valittiin sen hyvien puolien ja tarkoitukseen sopivuuden perusteella. Kyselyn voi tehokkaasti jakaa suurelle joukolle ja vastausten kerääminenkin on nopeaa. Kustannukset ovat verkkokyselyssä pieniä ja aikataulun sekä kustannukset voi tarkasti arvioida etukäteen. Tulosten tallentaminen ja analysointi tietokoneohjelmilla on myös helppoa. (Fowler 2014, 73; Hirsjärvi ym. 2009, 195 – 196.) Verkkokyselyn voi jokainen koehenkilö täyttää juuri silloin, kuin heillä on aikaa ja niin hitaasti tai nopeasti kuin haluavat. He voivat rauhassa miettiä vastauksia. Koehenkilöt voivat myös konsultoida perheenjäseniään tai arkistojaan, jos eivät muista jotain. Näin vastausten totuudenmukaisuus, tarkkuus sekä luotettavuus paranee. (Fowler 2014, 65 – 66, 72 – 73.) Kyselymenetelmällä on kuitenkin myös huonoja puolia. Tulosten tulkinta voi olla vaikeaa ja aineisto voi jäädä pinnalliseksi. Tutkija ei myöskään voi tietää, miten vakavasti vastaajat ovat vastanneet tutkimukseen, miten hyvinä vastaajat ovat pitäneet vastausvaihtoehtoja tai miten hyvin vastaajat ovat selvillä tutkimusaiheesta. (Hirsjärvi ym. 2009, 195 – 196.) Tästä syystä kyselyn lopussa oli avoin tila, jossa pyydettiin vastaajia halutessaan antamaan palautetta kyselystä tai tarkentamaan vastauksiaan. Verkkokyselyn huono puoli on lisäksi se, että vain tietokoneen käyttäjät voivat osallistua tutkimukseen (Fowler 2014, 73).

3.2.2 Aineisto

Empiirisen osan aineisto koostuu Webropol-nettikyselyn vastauksista. Yhteensä vastaajia oli 100, mutta kaikki eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin.

Haasteena oli luoda kysely niin, että se ei johdattelisi ajatuksia liikaa turvallisuusasioihin. Siksi monet kysymykset ovat avoimia kysymyksiä, missä vastaajat voivat itse tuoda turvallisuuden esille, jos kokivat sen tarpeelliseksi. Johdattelu ymmärrettävästi saattaisi vääristää tuloksia, mutta toisaalta laveat kysymykset voivat johtaa siihen, että vastaukset tutkimuksen kannalta oikeasti kiinnostaviin asioihin voivat jäädä vähäisiksi. Kyselyssä on kuitenkin joukossa myös monivalintakysymyksiä ja skaaloihin perustuvia kysymyksiä, kun ne katsottiin sopivammiksi. Hirsjärven ym. (2009, 202 – 203) mukaan lyhyet, selkeät ja spesifiset kysymykset ovat parempia kuin pitkät, kaksoismerkityksiä sisältävät tai yleiset kysymykset, sillä niitä on vastaajan helpompi ymmärtää ja niissä on vähemmän tulkinnan mahdollisuutta.

Avoimissa kysymyksissä on vapaa tila, jotta vastaaja voi omin sanoin vastata kysymykseen. Avointen kysymysten hyviä puolia ovat, että vastaaja käyttää omia sanojaan, ilmaisee omaa tietämystään aiheesta, tuo esille itselleen tärkeitä asioita paljastaen asiaan liittyvien tunteiden voimakkuuden eikä vastauksia ehdoteta. Ne voivat myös tuoda esille asioita, joita tutkijalle ei ole tullut mieleen. Monivalintakysymysten vastauksia on taas helpompi mielekkäästi vertailla, käsitellä ja analysoida, koska vastausvaihtoehdot ovat kaikille vastaajille samat. Monivalintakysymykset myös vähentävät vastausten kirjavuutta ja ovat helpompia vastata, sillä ne auttavat tunnistamaan asian eikä vastaajan tarvitse muistaa kaikkea ulkoa. Asteikkoja eli skaaloja sisältävissä kysymyksissä on väittämiä, joihin vastataan asteikolla sen mukaan, kuinka paljon samaa tai eri mieltä ollaan väittämän kanssa. (Fowler 2014, 87 – 91; Hirsjärvi ym. 2009, 198 – 201.) Vastaamisen helpous vaikuttaa myös siihen, miten ajatuksella vastataan ja kuinka moni koehenkilö lopulta osallistuu kyselyyn. Monivalintakysymykseen vastaaminen on helpompaa ja nopeampaa kuin avoimiin kysymyksiin, joten kysymystyyppi vaikuttaa tutkimusaineiston saatavuuteen. Toisaalta verkkokyselyn avoimissa kysymyksissä on se hyvä puoli, että niissä vastaaja voi kertoa syvemmin ja myös henkilökohtaisista asioista, joista ei kenties tutkijan läsnä ollessa uskallettaisi kertoa. (Fowler 2014, 61, 65, 72 – 73.)

3.2.3 Luotettavuus

Tutkimuksenteossa on tavoite välttää virheitä, mutta mittaustulosten pätevyys ja luotettavuus silti vaihtelevat. Validiteetti eli pätevyys tarkoittaa, että tutkimusmenetelmällä on kyky selvittää sitä, mitä sen on tarkoituskin mitata. Esimerkiksi koehenkilöt ovat saattaneet käsitellä kyselyn kysymykset eri tavoin kuin tutkija on suunnitellut tai eivät ole ymmärtäneet kysymystä, ja siten tulosten pätevyys vähenee. Reliabiliteetti sen sijaan tarkoittaa tutkimustuloksen toistettavuutta, eli sitä, että toinen vastaava tutkimus tuottaisi samanlaisia tuloksia ja siten mittaustulokset eivät ole sattumanvaraisia. Validiutta ja reliabiliteettiä voidaan selvittää, kun tutkimusta arvioidaan. Validiutta voidaan parantaa monin keinoin, esimerkiksi triangulaatiolla, missä tutkimuskohdetta lähestytään usean tutkijan voimin, usean teorian näkökulmasta tai usealla tutkimusaineistolla. (Fowler 2014, 75 – 77, 86 – 87, 96 – 97; Hirsjärvi ym. 2009, 231 – 233.)

Validiteettia on tässä tutkimuksessa pyritty kasvattamaan suunnittelemalla kysely huolellisesti ja muokkaamalla sitä palautteen myötä. Kyselyn lopussa oli myös avoin tila, johon koehenkilöt saattoivat halutessaan kommentoida kyselyä tai tarkentaa vastauksiaan. Kommentteja siitä, ettei jotain kysymystä ollut ymmärretty, ei tullut juuri ollenkaan. Toisaalta avointen kysymysten vastaukset olivat monesti eri tyyppisiä toisiinsa verrattuna,

mutta kaikki avoimet vastaukset on yhtäläisesti kirjattu tutkimustuloksiin. Tuloksia analysoidessa muutamia vastauksia oli kuitenkin hankala ymmärtää, joten tutkijan ja koehenkilön ajatukset saattoivat näissä tapauksissa jäädä kohtaamatta. Toisaalta kyselyssä käytettiin myös triangulaation ideaa, sillä turvallisuuskäsityksestä kysyttiin monesta näkökulmasta kyselyn eri vaiheissa ja vastaukset olivat samankaltaisia. Tämä kertoo myönteisesti sekä tutkimuksen validiteetista että reliabiliteetista.

Myös yksiselitteiset ja yksinkertaiset kysymyksenasettelut parantavat luotettavuutta, sillä koehenkilön on helpompi ymmärtää kysymys ja koehenkilöt ymmärtävät kysymyksen todennäköisemmin samalla tavalla, joten vastaukset ovat verrattavissa toisiinsa (Fowler 2014, 77 – 85, 91 – 94). Tämän tutkimuksen kyselyn kaikki kysymykset eivät seuranneet tätä suositusta, sillä jotkut kysymykset olivat melko pitkiä. Syynä tähän oli kuitenkin se, että vastaukset olisivat saman kaltaisia ja tutkimuksen tavoitetta mieltien oleellisia.

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida muiltakin kannoilta. Kysely suuntaa ajatukset turvallisuuskysymyksiin jo heti otsikossa ja saa vastaajat arvioimaan turvallisuutta kenties enemmän kuin pelkkä matkansuunnittelu. Voi olla, että ennen tähän tutkimukseen osallistumista osalla koehenkilöistä ei ollut tullut mieleen ajatella matkustamisen riskejä tai turvallisuutta matkakohteessa oman seksuaalisuuden tai sukupuolen kautta. Johdattelu oli väistämätöntä, mutta sitä yritettiin vähentää niin paljon kuin mahdollista.

Tutkimukseen osallistujia oli myös melko vähän (100 henkilöä), sillä opinnäytetyötutkimukseen on vaikeaa saada paljon osallistujia, varsinkin kun potentiaalinen vastaajaryhmä on rajattu. On olemassa tilastotieteellisiä menetelmiä, joilla pienestäkin otannasta saa luotettavamman, mutta se vaatisi tilastotieteellistä osaamista. Pääsääntö on, että mitä suurempi otos, sitä tarkemmin koehenkilöiden tulokset vastaavat perusjoukon tuloksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 180.) Toisaalta myös se, miten hyvin otos vastaa perusjoukkoa ja sen kokemuksia sekä mielipiteitä, ja miten otokseen päätyneet koehenkilöt vastaavat perusjoukkoa ikä-, sukupuoli- tai seksuaalisuusjakaumaltaan vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen (Fowler 2014, 16 – 18). Näitä asioita ei kuitenkaan voitu huomioida tässä tutkimuksessa, joten ei voida myöskään varmuudella sanoa, että kaikki kyselyyn vastanneet olivat varmasti perusjoukosta, sillä ei ollut keinoa valvoa, oliko jokainen koehenkilö varmasti suomalainen LHBTIQ-identifioituva matkailija.

Vastaajaprofiili oli lisäksi melko yksipuolinen, sillä suurin osa vastaajista oli homoseksuaaleja naisia ikäryhmästä 21 – 30. Aliedustettuina olivat muut sukupuolet, seksuaalisuudet ja varttuneemmat ikäpolvet. Koska vastaajia ei etukäteen ollut valittu, ei voitu kontrolloida

koehenkilöiden sukupuoli-, ikä- tai seksuaalisuusjakaumaa. Nuoria vastaajia siis oli enemmän kuin vanhempia vastaajia. Kyselyn jakamismenetelmä sosiaalisessa mediassa vaikutti siihen, että kyselyyn vastasivat vain sosiaalisen median käyttäjät ja Setan uutiskirjeen lukijat. Voitaneen olettaa, että sosiaalinen media tavoittaa enemmän nuorempia ikäpolvia kuin vanhempia. Fowler (2014) muistuttaa, että ihmiset, jotka eivät juuri käytä tietokonetta, eivät näe hyvin, väsyvät helposti tai ovat jollain tavoin huonossa kunnossa pitävät yleensä itsetäytettävää verkkokyselyä haastavampana kuin esimerkiksi haastattelua. Kyselyn lähettäminen postitse tai sähköpostitse tai henkilökohtaisten haastattelujen pitäminen olisi saattanut ratkaista nämä ongelmat osittain, mutta se olisi lisännyt kustannuksia huomattavasti, kestänyt kauan ja mahdollisten koehenkilöiden löytäminen olisi ollut hankalaa yksityisyys- ja tietosuojasyyistä. (Fowler 2014, 63, 66 – 69.) Myöskään kukaan ulkopuolinen ei voi sanoa, mikä on kenenkin seksuaalinen tai sukupuolinen suuntautuminen, vaan se on aina itsemäärittelykysymys (Seta 2018a). Kaikki LHBTIQ-identifioituvat suomalaiset eivät myöskään seuraa Setan sosiaalista mediaa tai muuta toimintaa, vaikka olisivatkin muuten aktiivisia sosiaalisessa mediassa. Fowlerin (2014) mukaan myös kiinnostus aiheeseen vaikuttaa suuresti siihen halutaanko tutkimukseen osallistua. Lisäksi kiinnostus vastaamiseen kannustavaan houkuttimeen (tässä tapauksessa arvotut elokuvaclipit) vaikuttaa osallistumispäätökseen. (Fowler 2014, 66 – 67.)

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluminen on lisäksi niin henkilökohtainen asia, että kaikki eivät halua vastata kysymyksiin siihen liittyen. Toinen haaste on, että tutkimukseen osallistuvat suurimmaksi osaksi ihmiset, jotka omaksuvat LHBTIQ-yhteisöön kuulumisen osaksi identiteettiään ja ovat avoimia seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muotoisesta sukupuolestaan. Tämä johtuu siitä, että tutkimuksen vastaajat on helppointa löytää LHBTIQ-yhteisön järjestöjen, median ja tapahtumien kautta, kuten tässäkin tutkimuksessa on tehty. He, jotka ovat vielä ”kaapissa” tai eivät syystä tai toisesta tunne kuuluvansa LHBTIQ-yhteisöön, eivät yleensä käy näissä tapahtumissa, käytä yhteisön media-lähteitä tai osallistu muulla tavoin kyseisten järjestöjen toimintaan. Toisaalta kaikki avoimesti LHBTIQ-identifioituvat eivät välttämättä matkusta kyseisen identiteettinsä kanssa. Tällöin heidän tutkimisensa luotettavin tuloksin on vielä vaikeampaa. (Guaracino 2007, 31-32.)

Haasteena oli lisäksi muotoilla avoimien kysymysten vastaukset ymmärrettävästi ja vastaajan alkuperäistä ajatusta menettämättä, mutta kuitenkin yksinkertaisesti, selkeästi sekä siten, että samankaltaisista vastauksista saataisiin tehtyä laajempia johtopäätöksiä. Tässä tutkijan objektiivisuus haastettiin, sillä avoimia vastauksia on mahdotonta luoda määrällisesti mitattavaan muotoon tuomatta ollenkaan mukaan omia subjektiivisesti värityneitä

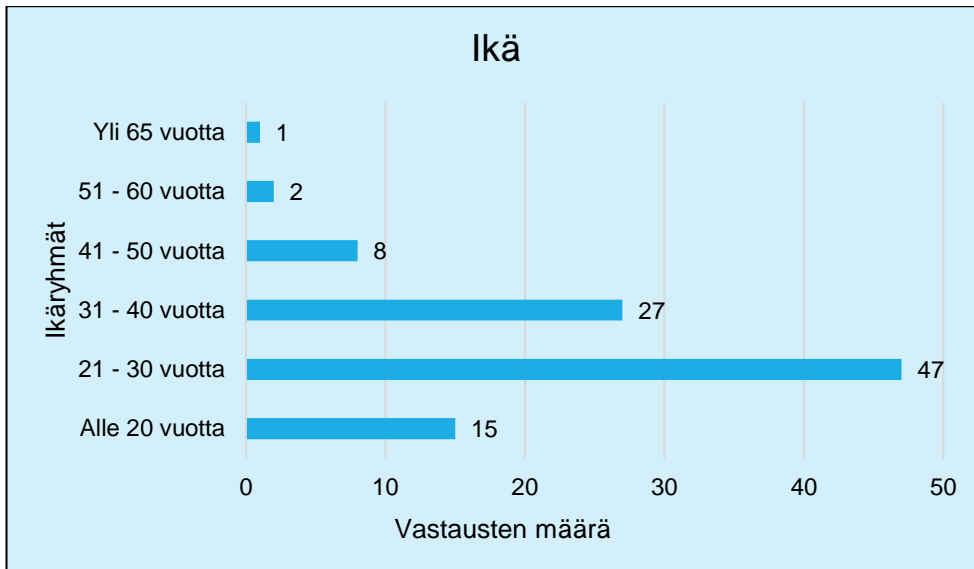
jaotteluja ja määritelmiä. Fowlerin (2014) mukaan avointen kysymysten määrällisen analyysin vaikeus ja vastausten verrattavuuden luotettavuus ovat tämän kysymystyyppin huonoja puolia. Toisaalta esimerkiksi haastatteluun verrattuna verkkokysely, johon koehenkilö vastaa yksin ilman, että tutkija on läsnä, tuottaa objektiivisuudeltaan luotettavampia tuloksia, sillä tutkijan ennakkoluulot, ennakkokäsitykset, mielipiteet tai muut värittyneet ennakkokäsitykset eivät pääse vaikuttamaan tuloksiin tietoisesti tai tiedostamattomasti. (Fowler 2014, 87 – 88, 94 – 95.)

3.3 Tulokset

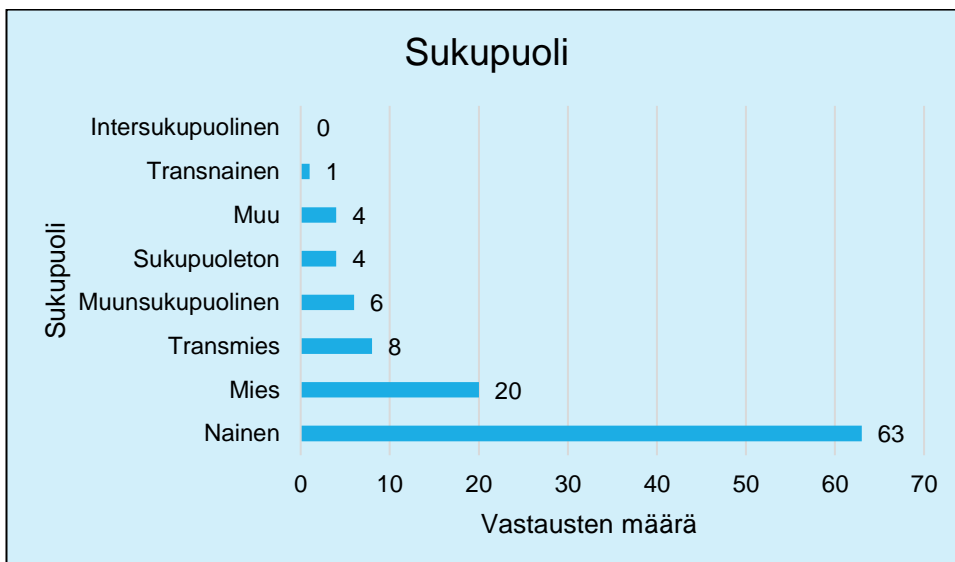
Kyselyn tulokset esitellään seuraavissa kappaleissa aihe ryhmä kerrallaan. Ensimmäisessä kappaleessa kerrotaan vastaajien taustatiedot kuten ikäjakauma, sukupuoli ja seksuaalinen suuntautuminen. Seuraavassa kappaleessa käsitellään vastaajien matkustus-historiaa ja matkustamiseen liittyviä kiinnostuksia. Kolmannessa osiossa esitellään matkakohtevalintoihin vaikuttavia kriteereitä ja viimeisessä kappaleessa kerrotaan vastaajien kokemista riskeistä sekä siitä, miten he käsittelevät riskejä. Tarkat vastaustiedot avoimiin kysymyksiin löytyvät liitteistä 2 – 10, joissa ne esitellään kysymys kerrallaan taulukkomuodossa. Muissa kuin avoimissa kysymyksissä kaikki vastaukset esitellään kuvioissa tai taulukoissa tässä luvussa.

3.3.1 Vastaajien taustatiedot

Kysely alkoi vastaajien taustatietojen tiedustelemisellä. Kuvio 1 näyttää tarkemmin vastaajien ikäjakauman, mutta suurin osa vastaajista (47%) oli 21 – 30 –vuotiaita. Toiseen kysymykseen sukupuolesta vastaajien oli mahdollista valita useampi kuin yksi vastausvaihtoehto usean eri sukupuolen joukosta ja täten vaikka vastaajia oli yhteensä 100, tähän kysymykseen tuli 106 vastausta. Valtaosa (63%) vastaajista ilmoitti olevansa sukupuoleltaan nainen. Kuvio 2 kertoo tarkemmin sukupuolijakaumasta.

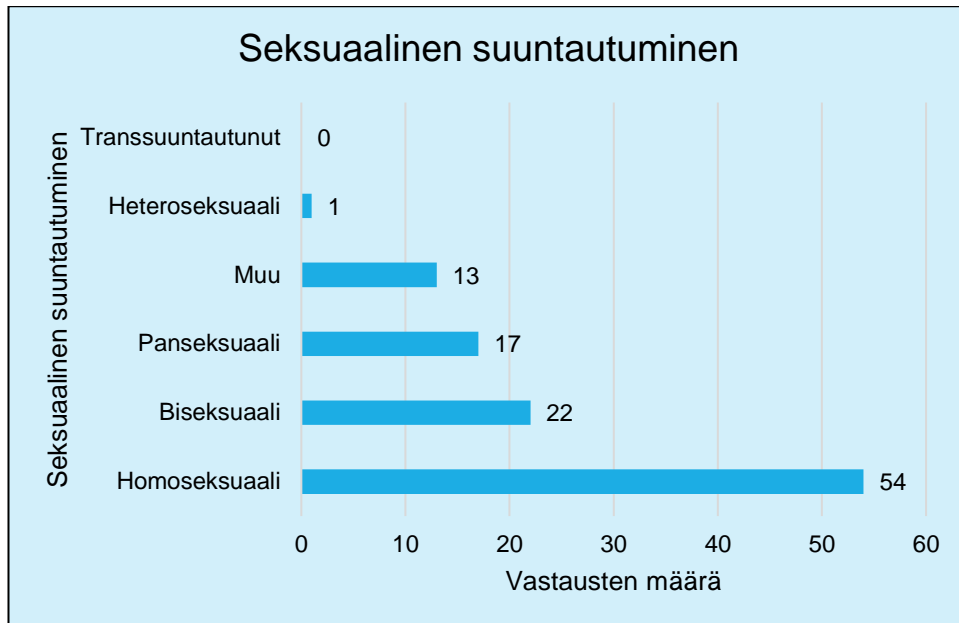

Kuvio 1. Ikä (N = 100)

Kuvio 2. Sukupuoli (N = 100)

Kaikki sata vastaajaa vastasivat seuraavaan kysymykseen seksuaalisesta suuntautumisesta, mutta kysymyksessä oli mahdollista valita useampi kuin yksi oikealta tuntuva vaihtoehto. Sen vuoksi vastauksia on yhteensä 107. Yli puolet eli 54 vastaajaa, toisin sanoen 54% vastaajista, kertoi olevansa homoseksuaaleja. Kuvio 3 ilmentää vastausten jakaumaa tarkemmin.

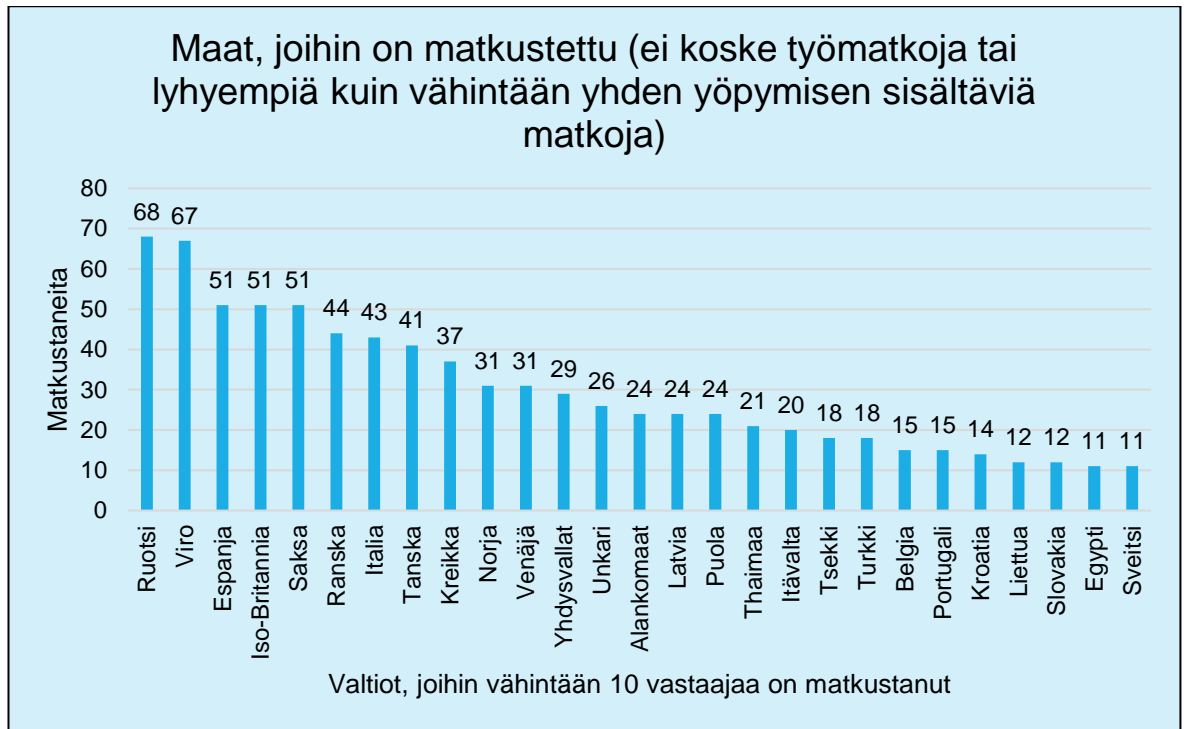

Kuvio 3. Seksuaalinen suuntautuminen (N = 100)

3.3.2 Matkustushistoria ja -kiinnostukset

Neljäs kysymys tiedusteli missä maissa vastaajat olivat matkustelleet. Kaikki olivat käyneet ainakin yhdessä maassa Suomen ulkopuolella, mutta moni oli käynyt useammassa maassa. Kuvio 4 havainnollistaa kuinka moni vastaaja oli käynyt kussakin valtiossa, mutta siinä on ainoastaan maat, joissa vähintään 10 oli käynyt. Kaikki vastaukset löytyvät liitteistä (liite 2, taulukko 4). 2 vastaajista ei eritelty mihin maihin oli matkustanut ja kaksi vastaajaa eritteli vain osittain. Suurin osa vastaajista (68%) on käynyt Ruotsissa ja Virossa (67%).

Valtaosa suosituista maista oli Euroopan maita ja Euroopan ulkopuolisia maita olivat vain Yhdysvallat, Thaimaa, Turkki sekä Egypti. Suosittujen kohteiden joukossa ei ollut maita, joissa seksuaalinen toiminta on laitonta saman sukupuolisten kesken, kuten taulukko 1 luvussa 2.2 näyttää. Vain 31 vastaajaa oli käynyt Venäjällä, vaikka sinne on Suomesta kohtalisen helppo mennä.

Kuvio 4. Maat, joihin on matkustettu, ei koske työmatkoja tai lyhyempiä kuin yhden yöpymisen sisältäviä matkoja (N = 100)

Viides kysymys oli ”Jos sinun ei tarvitsisi huolehtia kustannuksista, sodista ja terrorismista, luonnonkatastrofeista tai rokotuksista ja taudeista, mihin maihin haluaisit matkustaa?” Kysymyksen asettelu oli tällainen, jotta vastaajat eivät rajoittaisi vastauksiaan tutkimuksen kannalta epäoleellisten syiden takia. Kuvio 5 havainnollistaa kohteita, joihin vähintään 10 vastaajista haluaisi matkustaa. Islanti, Norja ja Venäjä olivat Suomesta katsoen lähimmät suositut unelmamatkakohteet, mutta muut olivat kaukaisempia maita Euroopan ulkopuolelta. Suosituimpia unelmakohteita olivat Australia, jonne 35 vastaajista halusi, sekä Japani, jonne lähtisi 36 vastaajista. Kaikki vastaajat eivät eritelleet heitä kiinnostavia valtioita vaan mainitsivat maanosia ja maantieteellisiä alueita. Tarkka lista vastauksista on liitteissä (liite 3, taulukko 5). Useista maanosavastauksista voi päätellä, että maakohtainen tuntemus ei ole kovin tarkkaa, eikä esimerkiksi laeista sateenkaariväestöä kohtaan olla laajasti tietoisia. Tai ehkä monet vastaajat eivät halua antaa syrjivien lakien rajoittaa matkustamistaan.

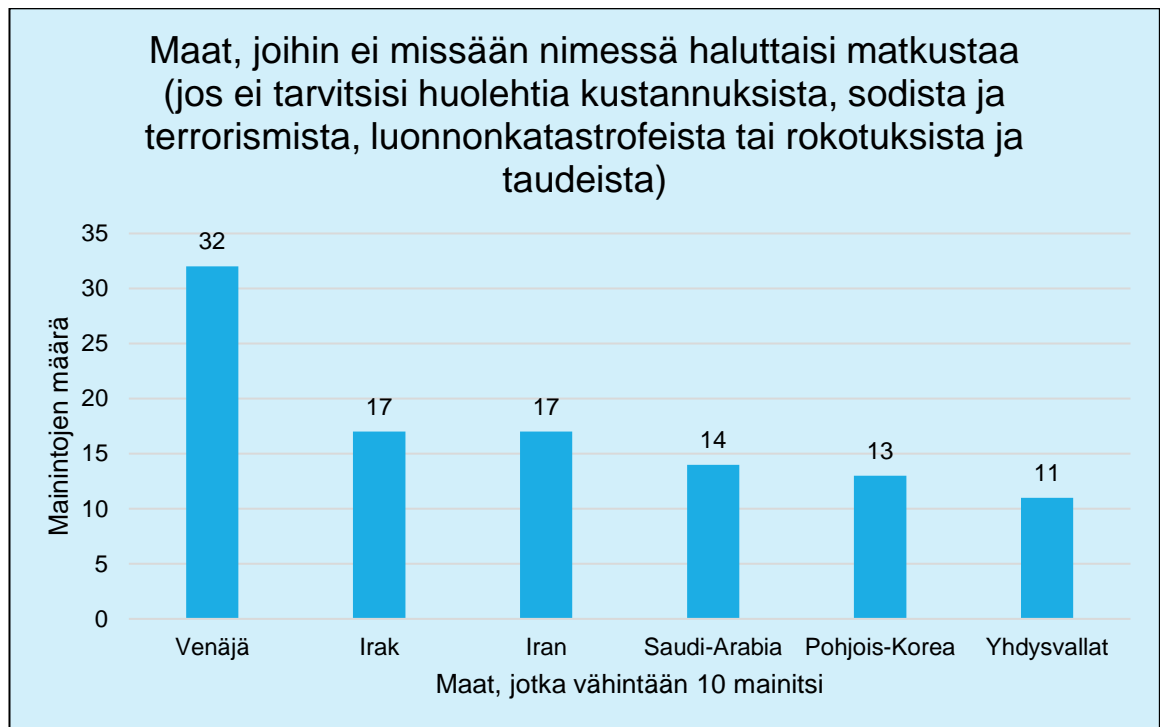

Kuvio 5. Maat, joihin haluttaisiin matkustaa, jos ei tarvitsisi huolehtia kustannuksista, sodista ja terrorismista, luonnonkatastrofeista tai rokotuksista ja taudeista (N = 100)

Kysymys numero kuusi oli mihin maihin vastaaja ei missään nimessä haluaisi matkustaa. 5 vastaajista ei vastannut mitään tähän kysymykseen ja 6 vastasi, ettei osaa sanoa. Kuvio 6 havainnollistaa maita, joihin vähintään 10 vastaajaa eli 10% vastaajista ei missään tapauksessa haluaisi mennä. 11 ei lähtisi Yhdysvaltoihin ja usea kertoi syyksi nykyisen poliittisen ilmapiiriin. Ylivoimaisesti eniten kartettiin Venäjää, sillä 32 vastaajaa ei matkustaisi sinne. Syyksi monet kertoivat ihmisoikeusloukkaukset ja LHBTIQ-ihmisten huonon kohtelun. Viime aikoina Venäjällä onkin raportoitu jopa kuolemaan johtaneita homoseksuaalisten miesten vainoja ja LHBTIQ-kansalaisia kohtaan on erittäin voimakas sosiaalinen stigma. Lisäksi Venäjällä on niin kutsuttuja moraali- ja propagandalakeja LHBTIQ-ihmisiä vastaan, kuten aiemmin luvussa 2.2 mainittiinkin. (Carroll & Ramón Mendos 2017, 35, 41 – 42.)

Kaikki eivät eritelleet valtioita, vaan käyttivät muita määritelmiä ja ilmaisuja. Paljon mainintoja saivat islaminuskoiset valtiot ja Lähi-Itä sekä Afrikka. Vastaajista monet eivät lähtisi mihin, joissa LHBTIQ-yhteisöön kuulumisen on lailla rangaistavaa tai cis-sukupuolesta ja heteroseksuaalisuudesta poikkeavat ilmaisut voivat johtaa syrjintään tai väkivaltaan. Monet välttäisivät kyseisiä maita myös naisten heikompien oikeuksien ja ihmisoikeusloukkausten vuoksi. 9 vastaajaa ei kokenut olevan olemassa yhtäkään valtiota, joihin eivät haluaisi matkustaa missään nimessä. Yksityiskohtainen lista löytyy liitteistä (liite 4, taulukko 6). Vastauksista voi päätellä, että valtiokohtaisesti lainsäädäntö sateenkaariväestöä kos-

kien ei ole yleisesti tunnettua, mutta koehenkilöillä on käsitys, missä päin maailmaa tällaisia syrjiviä lakeja on. Esimerkiksi kuitenkin Afrikassa ja Aasiassa on paljon valtioita, joissa ei ole lakeja sateenkaariväestöä vastaan ja jotkut näistä maista ovat myös islaminuskoisia. (Carroll & Ramón Mendos 2017, 26 – 28, 30 – 32).

Kuvio 6. Maat, joihin ei missään nimessä haluttaisi matkustaa, jos ei tarvitsisi huolehtia kustannuksista, sodista ja terrorismista, luonnonkatastrofeista tai rokotuksista ja taudeista (N = 95)

Seitsemäs kysymys oli mitä muutoksia tai edistysaskeleita vastaajat haluaisivat tapahtuvan maissa, jonne he eivät tällä hetkellä missään nimessä halua matkustaa, jotta he harkitsisivat niihin matkustamista. Vastauksia tuli monipuolisesti, mutta niiden kategorioiminen oli muutamassa tapauksessa hieman tulkinnanvaraista. 10 ei vastannut tähän kysymykseen mitään ja 6 vastasi, ettei osaa sanoa. Kaikki vastaukset ovat liitteissä (liite 5, taulukko 7). Monet mainitsivat erilaisia sosiaalisia, poliittisia ja ympäristön ongelmia, joihin he haluaisivat parannuksia ennen kohteeseen matkustamista. Turvallisuus, naisten- ja lasten oikeudet, tasa-arvo, hallitusten politiikka ja suvaitsevaisuus toistuivat vastauksissa. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet ja suvaitsevaisuuden LHBTQ-yhteisön jäseniä kohtaan mainitsi 27 vastaajaa, mutta kaikista eniten toivottiin ihmisoikeuksien parempaa toteutumista, jotta halu matkustaa kasvaisi, sillä 39 vastaajaa mainitsi ihmisoikeudet. Tämän kysymyksen vastauksissa korostui eri ihmisten turvallisuus ja hyvä olo kohde-

maassa. Kaikki vastaajat eivät olleet huolissaan vain omasta turvallisuudestaan vaan mainitsivat myös muiden ihmisryhmien olot. Kuvio 7 havainnollistaa suosittujen tulosten jakaumaa.

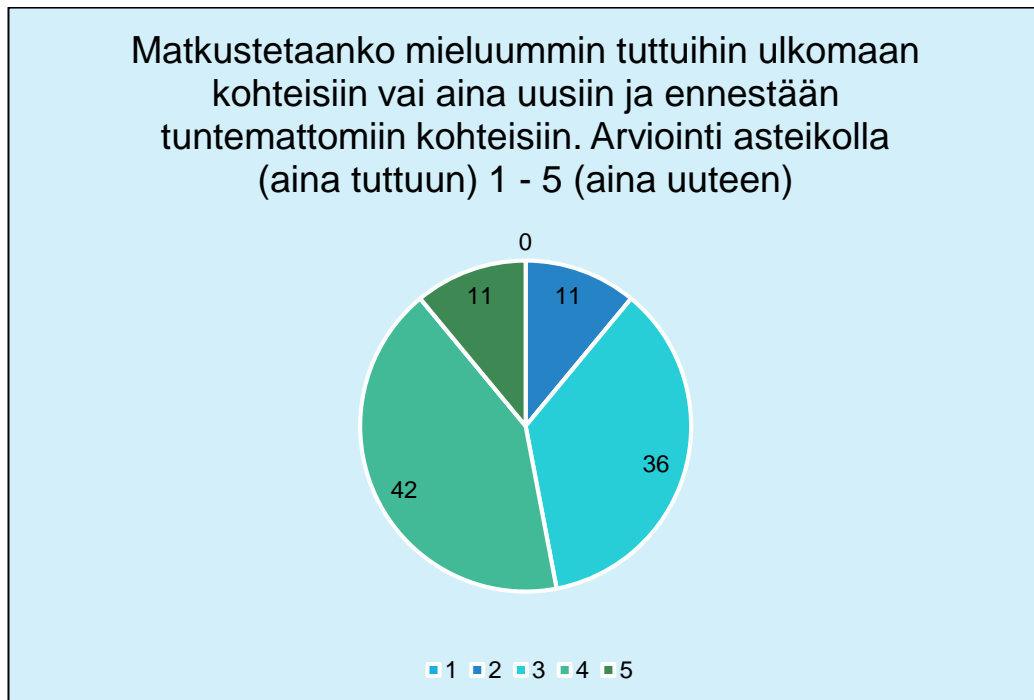
Kuvio 7. Muutoksia tai edistysaskeleita, joita haluttaisiin tapahtuvan maissa, jonne ei tällä hetkellä missään nimessä haluttaisi matkustaa, jotta harkittaisiin niihin matkustamista (N = 90)

3.3.3 Matkakohteen valinnan kriteerit

Seuraavat kysymykset ilmentävät, miten vastaajat valitsevat matkakohteensa ja palvelut matkustaessa. Taustalla oli ajatus selvittää, miten paljon turvallisuuskäsitys vaikuttaa valintoihin, vai menevätkö muut kriteerit tärkeysjärjestyksessä edelle.

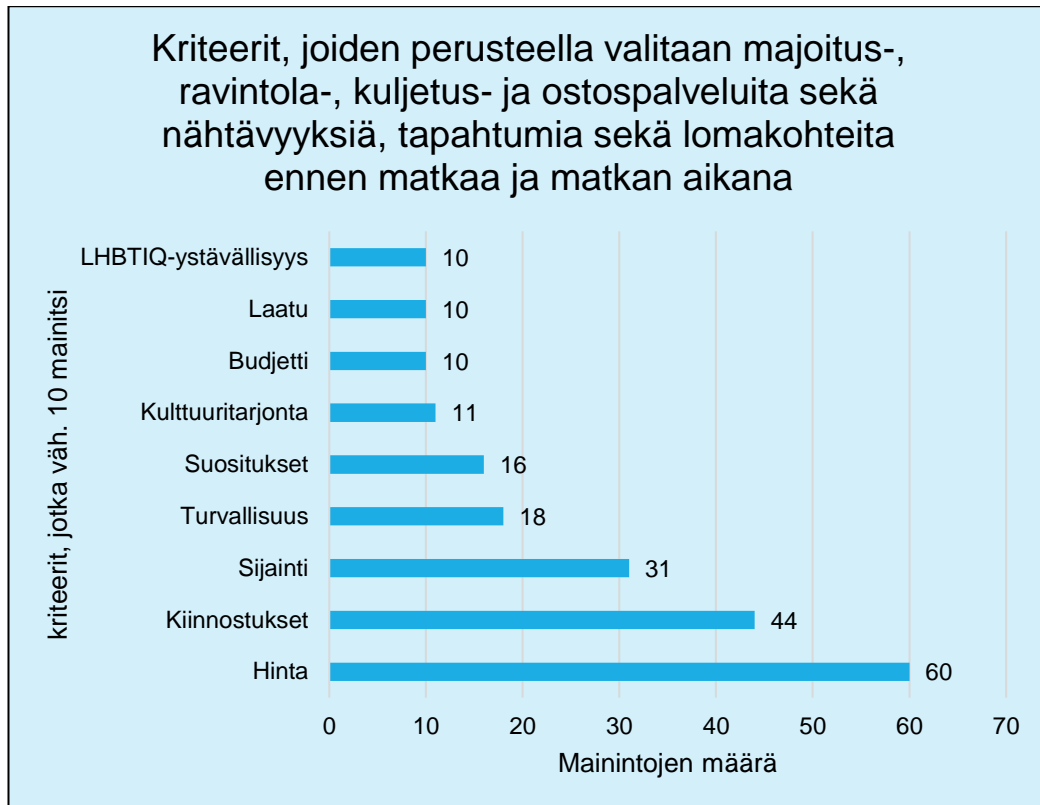
Kyselyn kahdeksas kysymys tiedusteli matkustavatko vastaajat mieluummin tuttuihin ulkomaan kohteisiin vai aina uusiin ja ennestään tuntemattomiin kohteisiin. Arviointi tapahtui asteikolla 1 - 5. Numero yksi tarkoitti aina tuttuun kohteeseen ja numero 5 aina uuteen kohteeseen. Kaikki 100 vastaajaa vastasivat tähän kysymykseen. Vastausten keskiarvo oli 3,53. Kukaan ei valinnut vaihtoehtoa 1, mutta 11 eli 11% vastaajista valitsi vaihtoehdon 2. Keskimmäisen numeron 3 valitsi 36 vastaajaa ja numeron 4 valitsi 42 vastaajaa. 11 vastaajaa valitsi numeron 5 ja kertoi, että matkustavat aina uuteen kohteeseen. Siis melkein kaikki (89%) palaavat ainakin joihinkin kohteisiin, joissa he ovat aiemmin olleet, mutta

suurin osa vastaajista valitsee uuden ja ennestään tuntemattoman kohteen ainakin joka toiselle matkalle. Yksi syy palata tuttuun kohteeseen voisi olla se, että se on koettu hyväksi ja turvalliseksi. Kokemus kohteesta vähentää epävarmuuksien elementtiä ja tuttu on ainakin mielikuvissa aina turvallisempaa. Kuten luvussa 2 todettiin, turistit ovat haavoittuvaisempia kuin paikalliset, koska he ovat tuntemattomassa ympäristössä (Hughes 2006, 73; Ritchie ym. 2014, 66.; Wilks 2006a, 3). Kuvio 8 näyttää vastaukset havainnollistaen.

Kuvio 8. Matkustetaanko mieluummin tuttuihin ulkomaan kohteisiin vai aina uusiin ja ennestään tuntemattomiin kohteisiin, arviointi asteikolla (aina tuttuun) 1 – 5 (aina uuteen) (N = 100)

Yhdeksäs kysymys kysyi minkä kriteerien perusteella valitaan majoitus-, ravintola-, kuljetus- ja ostospalveluita sekä nähtävyyksiä, tapahtumia ja lomakohteita ennen matkaa ja matkan aikana. 98 vastaajaa vastasi tähän kohtaan. Kuvio 9 esittelee kriteerit, jotka mainittiin vähintään 10 kertaa ja täysi lista vastauksista löytyy liitteistä (liite 6, taulukko 8). Hinta oli suurin tekijä palveluiden sekä kohteen valinnassa ja sen mainitsi 60% vastaajista. Kiinnostukset ja sijainti olivat seuraavaksi suosituimpia kriteerejä ja turvallisuus oli neljänneksi suosituin, sen mainitsi 18 vastaajaa. Voi olla, että turvallisuus ei tule ensimmäisenä mieleen palveluita valittaessa, mutta se kenties vaikuttaa enemmän matkakohdevalintaan, kuten edellisistä vastauksista on käynyt ilmi.

Kuvio 9. Kriteerit, joiden perusteella valitaan majoitus-, ravintola-, kuljetus- ja ostospalveluita sekä nähtävyyksiä, tapahtumia sekä lomakohteita ennen matkaa ja matkan aikana (N = 98)

3.3.4 Riskit, niiden vaikutus sekä niiden käsitteleminen

Kymmenes kysymys tiedusteli: Kenen seurassa matkustetaan? Vastaukset pyydettiin asteikolla aina, usein, noin puolet matkoista, harvoin tai en koskaan, ja alla olevasta taulukosta (taulukko 2) löytyvät tarkat vastaukset sekä matkakumppanivastausvaihtoehdot. Taulukosta ilmenee, kuinka moni vastasi mitäkin, ja myös kuinka monta prosenttia vastaajista valitsi minkäkin vaihtoehdon. Yhteensä-sarakkeesta näkee vastausten yhteismäärän kunkin seuravaihtoehdon kohdalla. Minkään vaihtoehdon kohdalla ”aina” ei ollut kovin suosittu vastaus. Yksin matkustaminen ei ollut suosittua vastaajien keskuudessa, sillä 42% matkustaa vain harvoin yksin ja 25% ei matkusta koskaan yksin. Suosituinta matkaseuraa olivat kumppani/puoliso, sillä 38:lla on usein puoliso seurana matkalla ja 13:sta aina. 21 matkustaa usein heteroseksuaalisten ystävien seurassa ja 19 matkustaa usein vanhempien kanssa. 14 vastaajaa matkustaa usein yksin, 12 LHBTIQ-ystävien kanssa ja 11 löytää matkaseuraa tutustumalla uusiin ihmisiin matkalla. Vähiten matkustetaan matkaryhmän kanssa, lasten kanssa ja muussa seurassa. Vastaajien nuori keski-ikä voinee vaikuttaa siihen, että esimerkiksi moni ei matkusta lasten kanssa.

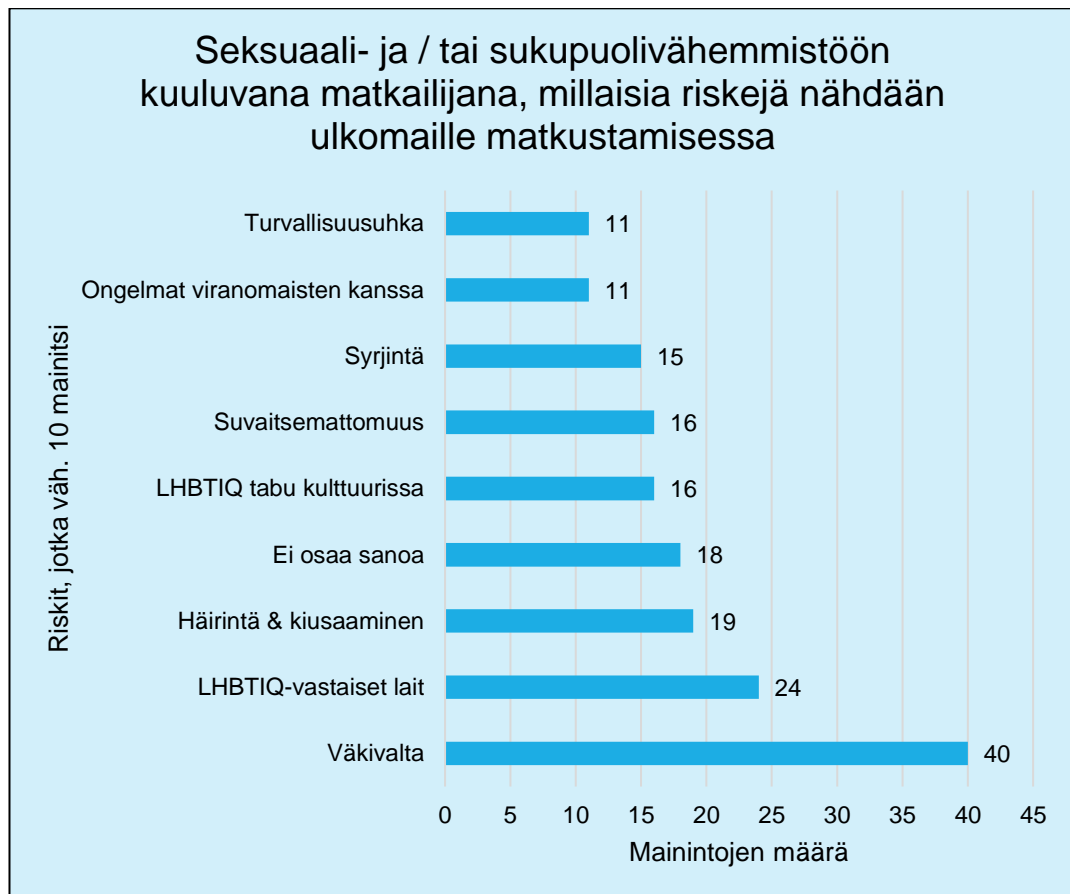
Matkaseura vaikuttaa käyttäytymiseen matkan aikana ja matkakohdevalintoihin. Voisi päätellä, että esimerkiksi yksin matkustettaessa voi tuntua turvattomammalta kuin seurassa ja esimerkiksi puolison kanssa matkustaessa oma seksuaalinen suuntautuminen voi olla helpommin ulkopuolisen havaittavissa. Potentiaalinen oman seksuaali- tai sukupuoli-vähemmistöön kuulumisen paljastuminen matkakohteessa mahdollisesti rajoittaa matkakohdevalintaa.

Taulukko 2. Kenen seurassa matkustetaan (N = 100)

Kenen seurassa matkustetaan						
Seura	Aina	Usein	Noin puolet	Harvoin	En koskaan	Yhteensä
Yksin	1	14	16	40	24	95
	1.05%	14.74%	16.84%	42.11%	25.26%	
Kumppanin tai puolison kanssa	13	38	9	15	19	94
	13.83%	40.43%	9.57%	15.96%	20.21%	
L H B T I tai Q ystävien kanssa	0	12	12	41	27	92
	0%	13.04%	13.04%	44.57%	29.35%	
Heteroystävien kanssa	0	21	15	45	13	94
	0%	22.34%	15.96%	47.87%	13.83%	
Työ- tai opiskelukavereiden kanssa	0	6	12	40	32	90
	0%	6.67%	13.33%	44.44%	35.56%	
Vanhempien ja / tai sisarusten kanssa	2	19	12	44	18	95
	2.10%	20%	12.63%	46.32%	18.95%	
Lasten kanssa	1	6	5	9	67	88
	1.13%	6.82%	5.68%	10.23%	76.14%	
Matkaryhmän kanssa	0	1	1	15	71	88
	0%	1.14%	1.14%	17.04%	80.68%	
Tutustun uusiin ihmisiin matkalla	3	11	16	33	27	90
	3.33%	12.22%	17.78%	36.67%	30%	
Muussa seurassa	1	1	4	20	60	86
	1.16%	1.16%	4.65%	23.26%	69.77%	

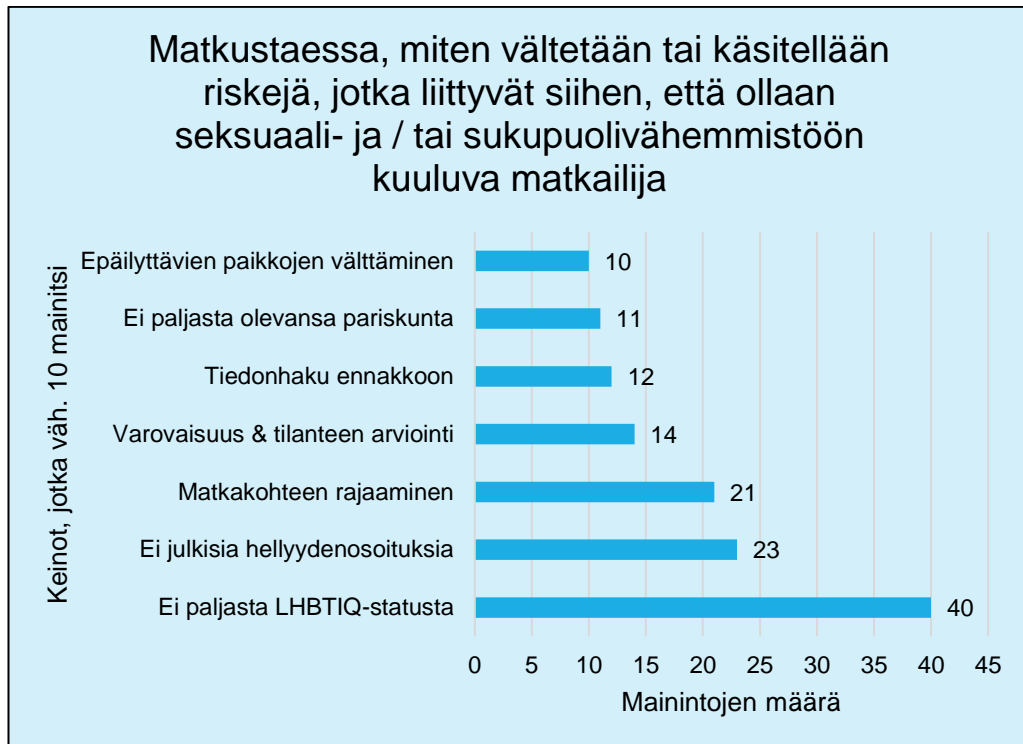
Yhdestoista kysymys tiedusteli, että seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana matkailijana, millaisia riskejä nähdään ulkomaille matkustamisessa. 98 vastasi tähän kysymykseen ja kaikki vastaukset löytyvät liitteistä (liite 7, taulukko 9). Kuvio 10 havainnollistaa vastausten jakautumista niiden vastausten kohdalla, jotka mainittiin vähintään 10 kertaa. 11 vastasi pyöreästi turvallisuusuhan, mutta ylivoimaisesti eniten oltiin huolissaan väkivallan riskistä, sillä 40 vastaajaa mainitsi sen. Muut suosittu vastaukset kertoivat pelosta huonosta suhtautumisesta sekä asiattomasta kohtelusta seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuulumisen vuoksi. Myös LHBTIQ-ihmisiä syrjivä lainsäädäntö (24 mainintaa) sekä epätasa-arvoinen ja huono kohtelu viranomaisten tasolta (11 mainintaa) tuli usein esille. Tämän kysymyksen taustalla oli halu saada tietää, mitä ovat ne riskit, jotka todella mietittävät suomalaisia LHBTIQ-matkailijoita ja vastaajat erittelivät paljon riskejä, jotka vaikuttavat matkailijoiden turvallisuuteen.

Eräs vastaaja totesi, että ulkomailla matkustaessa on haavoittuvaisempi kuin kotimaassa ja siksi monet tilanteet ovat pelottavampia. Moni myös kertoi tunteesta, että täytyy olla varuillaan, koska uhka voi olla missä tahansa. Pitää sensuroida itseään sekä ”pitää matalaa profiilia”. Näitä seikkoja tulee esille myös aiheen teoriassa luvussa 2.

Kuvio 10. Seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana matkailijana, millaisia riskejä nähdään ulkomaille matkustamisessa (N = 98)

Kysymys numero kaksitoista tiedusteli sitä, miten matkustaessa vältellään ja käsitellään riskejä, jotka liittyvät siihen, että ollaan seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluvia matkailijoita. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli selvittää keinoja varautua riskeihin ja selittää riskejä. Kaikki vastaukset löytyvät liitteiden taulukosta (liite 8, taulukko 10). Kaikki suositut keinot, mitkä mainittiin vähintään 10 kertaa (kuvio 11) liittyvät jollain tavalla välttämiseen ja ”piiloutumiseen”. Käytetyin keino, joka mainittiin 40 kertaa, oli se, ettei paljasteta omaa kuulumista seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön. Myös parisuhdetta, joka toisi esille LHBTIQ-yhteisöön kuulumisen, ei paljasteta (11 mainintaa) ja siihen liittyen 23 kertaisi julkisia hellyydenosoituksia puolison tai seuralaisen kanssa. Myös riskialttiilta tuntuvien matkakohteiden ja paikkojen välttäminen mainittiin, sekä myös yleinen varovaisuus ja asioista selvän ottaminen ennakkoon. 97 vastasi tähän kysymykseen ja 6 heistä vastasi, ettei osaa sanoa.

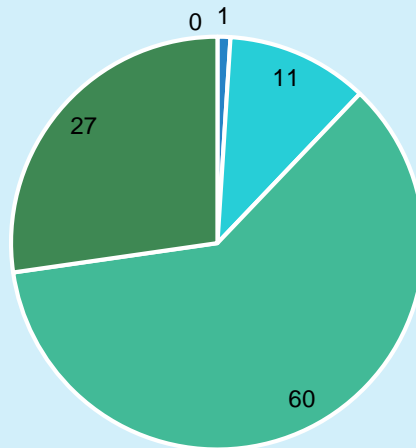

Kuvio 11. Matkustaessa, miten vältetään tai käsitellään riskejä, jotka liittyvät siihen, että ollaan seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluva matkailija (N = 97)

Kolmastoista kysymys ”miten suuren osan matkastasi vietät erityisesti LHBTIQ-suunnatuissa lomakohteissa, kaupunginosissa, tapahtumissa, palveluissa ja muissa paikoissa” keräsi 99 vastausta. Kuvio 12 ilmentää tuloksia. Kukaan ei vietä koko matkaa vain erityisesti LHBTIQ-kansalaisille sekä -matkailijoille suunnatuissa paikoissa ja ”suuren osan” valitsi vain 1. 11 vastasi noin puolet matkasta, mutta valtaosa (60 vastaajaa) kertoi viettävänsä pienen osan matkastaan tällaisissa kohteissa ja paikoissa. 27 ei koskaan liiku erityisesti LHBTIQ-suunnatuissa paikoissa matkustaessaan.

Kysymyksen taustalla oli hypoteesi, että seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluva matkailija tuntee itsensä turvallisemmaksi ja varmemmaksi matkustaa omana itsenään sekä piilottamatta hetero- ja cis-normatiivisuudesta poikkeamistaan, kun hän on erityisesti LHBTIQ-suunnatuissa palveluissa ja -kohteissa. Tämän vuoksi haluttiin selvittää, missä määrin erityisesti LHBTIQ-suunnatut kohteet kiinnostavat ja miten se puolestaan vaikuttaa kokemuksiin turvallisuudesta sekä tämän tutkimuksen vastauksiin. Tämä kysymys paljastaa, että eritoten seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöihin identifioituville suunnatut kohteet eivät ole vastaajien kesken suuressa käytössä ja tästä päätellen tässä tutkimuksessa oletetaan, että ne eivät suuresti vaikuta turvallisuuskäsitysvastauksiin. Vastaajat kulkevat suurimmaksi osaksi ihan samoissa paikoissa kuin nekin matkajat, jotka eivät kuulu LHBTIQ-yhteisöön.

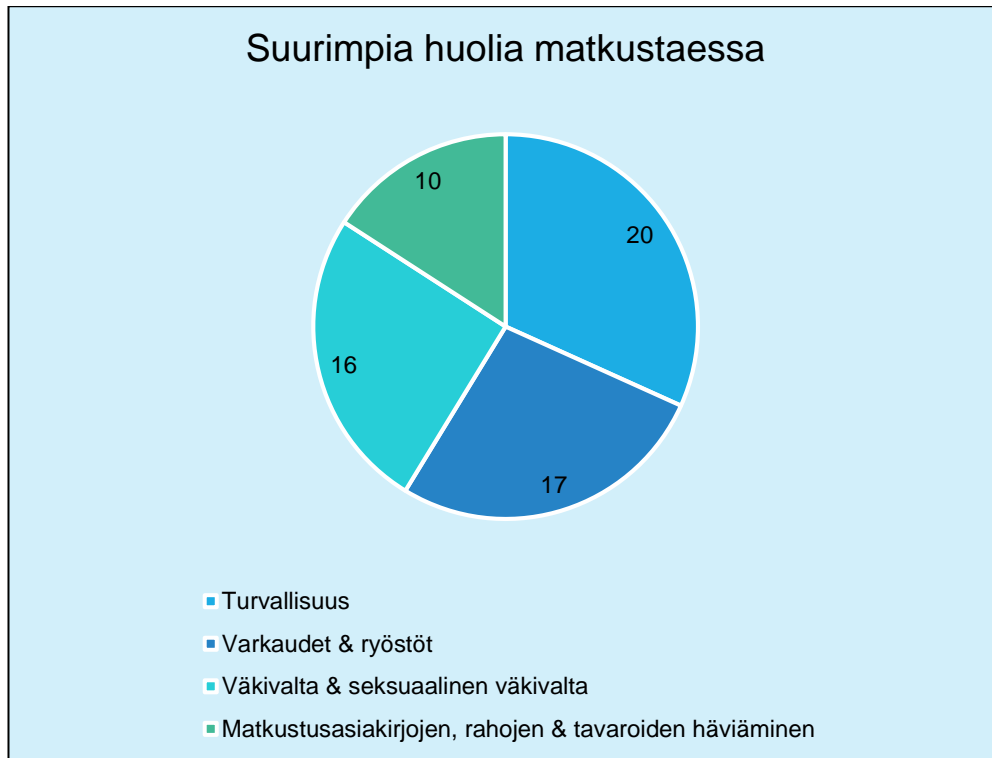
Miten suuri osa matkasta vietetään erityisesti
LHBTIQ-suunnatuissa lomakohteissa,
kaupunginosissa, tapahtumissa, palveluissa ja
muissa paikoissa

- Vietän koko matkan erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän suuren osan matkastani erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän noin puolet matkastani erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän pienen osan matkastani erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän koko matkani muualla kuin erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa

Kuvio 12. Miten suuri osa matkasta vietetään erityisesti LHBTIQ-suunnatuissa lomakohteissa, kaupunginosissa, tapahtumissa, palveluissa ja muissa paikoissa (N = 99)

Seuraava kohta, kysymys neljätoista, kuului: Mitkä ovat suurimpia huolia matkustaessasi? Tämän kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, mitä huolia vastaajien mielessä oikeasti liikkuu ulkomailla matkustaessa ja miten turvallisuuskäsitys näkyy huolissa. 83 vastaajaa otti osaa tähän kysymykseen. Kaikki vastaukset löytyvät liitteistä (liite 9, taulukko 11), mutta suosituimmat vastaukset näkyvät myös kuviossa 13. Suurin huoli oli vain yleisesti turvallisuus ja sen mainitsi 20 vastaajaa. Saattaa olla, että tämä vastaus tuli esille eniten kyselyn teeman johdantelemana. Varkaudet ja ryöstöt mainittiin 17 kertaa ja matkustusasiakirjojen, rahojen ja tavaroiden häviäminen tuli esille 10 kertaa. Nämä vastaukset vaikuttavat siltä, että ne voisivat olla yleisiä ihan kaikkien matkajien keskuudessa. 16 mainintaa saivat väkivalta ja seksuaalinen väkivalta, jotka yhdistettiin samaksi vastaukseksi.

Kuvio 13. Suurimpia huolia matkustaessa (N = 83)

Viidestoista kysymys oli, miten todennäköisesti matkustettaisiin maahan, jossa tiedetään olevan erilaisia kielteisiä suhtautumisia ja lakeja LHBTIQ-ihmisiä kohtaan. Taulukko 3 esittelee eri vaihtoehdot ja vastausten määrät ja niiden suhteelliset osuudet (%) vastausten yhteismäärästä (99 – 100). Kysymyksen tarkoituksena oli kysyä, että matkustaisiko vastaaja tiettyjen ennestään tiedettävien turvallisuushkien olemassa ollessa vai jättäisikö matkan väliin. Seuraavat vastaukset kertovat, missä määrin LHBTIQ-yhteisöön kuuluminen vaikuttaa matkustuspäätöksiin ja käyttäytymiseen sekä oman minuuden ilmaisemiseen kohteessa.

Suurin osa eli 40 voisi matkustaa turvallisessa seurassa ja riskipaikkoja välttämällä maahan, jossa LHBTIQ kansalaisilla ei ole yhtäläisiä oikeuksia lain edessä cis-heteroseksuaalisten kansalaisten kanssa. 37 vastaajaa matkustaisi maahan, jossa maan poliittinen ilmasto on LHBTIQ-kansalaisia syrjivä, mutta vain pitäen huolta, että seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluminen ei paljastuisi. Samalla tavalla 45 matkustaisi maahan, jonka sosiaalinen ilmasto on LHBTIQ-kansalaisia syrjivä. Myös samoin varotoimin 40 matkustaisi valtioon, jossa tehdään viharikoksia LHBTIQ-kansalaisia vastaan, mutta 39 ei ikinä matkustaisi tällaiseen maahan. Jos maassa esim. suhteet samaa sukupuolta olevien välillä ovat lainvastaisia, 48 vastaajaa ei ikinä menisi tällaiseen kohteeseen. Samoin 71 ei ikinä matkustaisi maahan, jossa esim. suhteita saman sukupuolisten kanssa rangaistaan vankeus- ja kuolemantuomioilla. Vastausten yhteismäärästä voi myös vetää päätelmiä riskisyyden voimakkuudesta ja sen selkeästä vaikutuksesta matkustuspäätöksiin: ”Voisin

matkustaa avoimesti omana itsenäni” valittiin vain 45 kertaa, mutta ”en ikinä matkustaisi tällaiseen maahan” valittiin 206 kertaa ja ”voisin matkustaa pitäen huolta, että seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuulumiseni ei paljastuisi” mainittiin 201 kertaa.

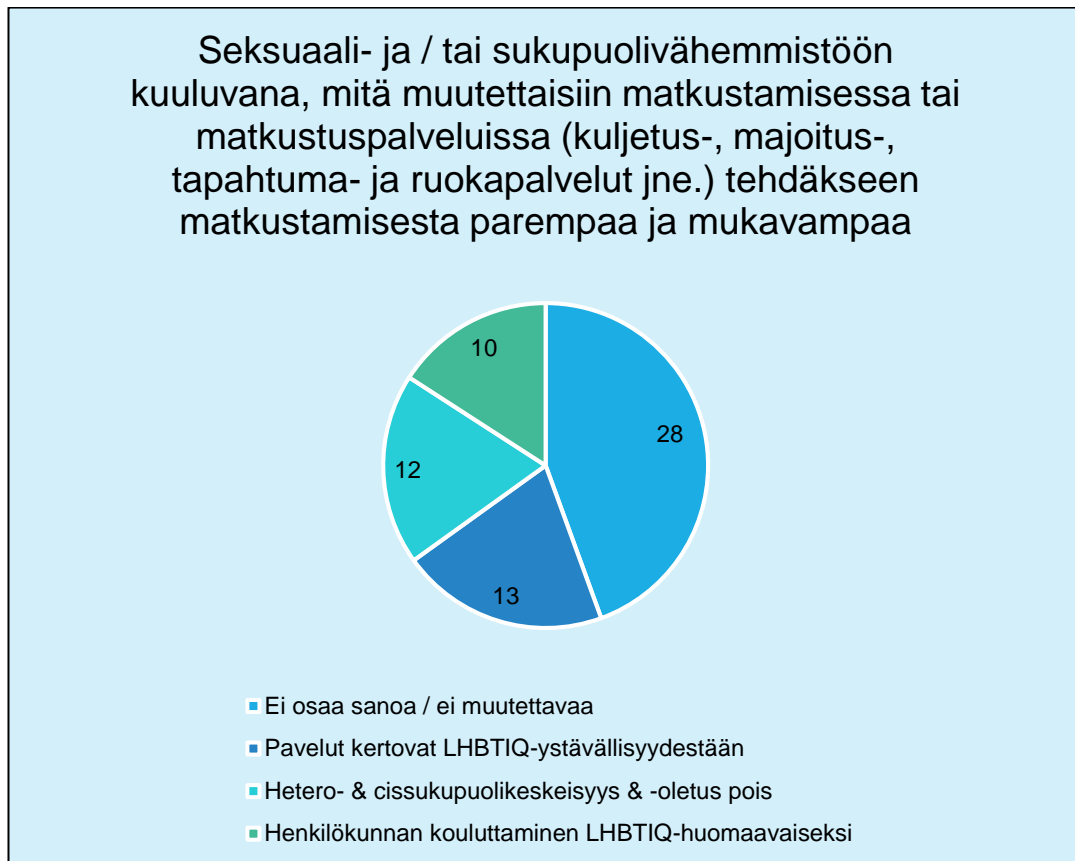
Taulukko 3. Miten todennäköisesti matkustetaan maahan, jossa tiedetään, että: (N = 100)

Miten todennäköisesti matkustetaan maahan, jossa tiedetään, että:						
	En ikinä matkustaisi tällaiseen maahan	Voisin matkustaa pitäen huolta, että seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuulumiseni ei paljastuisi	Voisin matkustaa turvallisessa seurassa ja riskipaikkoja välttäen	Voisin matkustaa avoimesti omana itsenäni	En osaa sanoa	Yhteensä
LHBTIQ kansalaisilla ei ole yhtäläisiä oikeuksia lain edessä cis-heteroseksuaalisten kansalaisten kanssa	13 13.13%	29 29.29%	40 40.41%	15 15.15%	2 2.02%	99
Maan poliittinen ilmasto on LHBTIQ-kansalaisia syrjivä	16 16%	37 37%	30 30%	14 14%	3 3%	100
Maan sosiaalinen ilmasto on LHBTIQ-kansalaisia syrjivä	19 19%	45 45%	24 24%	9 9%	3 3%	100
Maassa tehdään viharikoksia LHBTIQ-kansalaisia vastaan	39 39%	40 40%	16 16%	2 2%	3 3%	100
Maassa esim. suhteet samaa sukupuolta olevien välillä ovat lainvastaisia	48 48%	31 31%	14 14%	4 4%	3 3%	100
Maassa esim. suhteita saman sukupuolisten kanssa rangaistaan vankila- ja kuolemantuomiolla	71 71%	19 19%	4 4%	1 1%	5 5%	100
Yhteensä	206	201	128	45	19	599

Viimeinen kysymys, numero kuusitoista, tiedusteli: Seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana, mitä muuttaisit matkustamisessa tai matkustuspalveluissa (kuljetus-, majoitus-, tapahtuma- ja ruokapalvelut jne.) tehdäksesi matkustamisesta parempaa ja mukavampaa? 77 vastaajaa vastasi kysymykseen, mutta heistä suurin osuus, toisin sanoen 28 ei osannut sanoa tai ei kokenut, että olisi mitään muutettavaa. Kysymyksen asettelu saattoi olla heikko tai epäselvä, koska niin suuri osa ei vastannut mitään parannusehdotuksia. Monia epäkohtia ja riskejä on kuitenkin tullut esille tutkimuksen aikana. Kysymyksen taustalla oli halu saada tietää, miten vastaajat muuttaisivat tai parantaisivat epäkohtia ja vaikeuksia, jotka aiheutuvat kielteisestä suhtautumisesta LHBTIQ-yhteisöä kohtaan. Mikä tekisi matkustamisesta turvallisemman tuntuista ja parempaa?

Kuvio 14 esittelee suosittu vastaukset ja kaikki vastaukset ovat liitteissä (liite 10, taulukko 12). 13 vastaajaa mainitsi, että olisi hyvä, jos palvelut ilmoittaisivat avoimesti LHBTIQ-ystävällisyydestään sanoin tai vaikka sateenkaarilipuin. Myös Guaracino ja Salvato (2017, 2 – 3) pitävät kutsua LHBTIQ-matkailijoille tärkeänä. 12 vastaajaa kertoi, että pitäisi siitä, ettei aina oletettaisi, että kaikki matkustajat ovat heteroseksuaaleja sekä cis-sukupuolisia, vaan otettaisiin huomioon myös oletuksesta poikkeavat matkustajat tarpeineen. Hetero- ja

cis-sukupuolikeskeisyyttä esiintyy kaikkialla mainonnasta palveluihin. Moni mainitsi, että esimerkiksi saman sukupuoliselle pariskunnalle tarjotaan yleensä erilisiä sänkyjä hotellihuoneessa, eikä parivuodetta. 10 vastaajaa kertoi, että palveluiden henkilökuntaa voisi myös kouluttaa huomaavaisemmaksi ja kunnioittavammaksi LHBTIQ-matkustajia ja -kansalaisia kohtaan. Näitä parannusehdotuksia voisi suunnata myös muille kuin matkailupalveluille ja myös suomalaisille palveluntarjoajille.

Kuvio 14. Seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana, mitä muutettaisiin matkustamisessa tai matkustuspalveluissa (kuljetus-, majoitus-, tapahtuma- ja ruokapalvelut jne.) tehdäkseen matkustamisesta parempaa ja mukavampaa (N = 77)

4 Pohdinta ja päätelmät

Tässä luvussa tarkastellaan tutkimuksen tuloksia, pohditaan esille tulleita seikkoja sekä tehdään tuloksista johtopäätöksiä. Seuraavaksi käsitellään kehittämis- sekä jatko tutkimusehdotuksia ja lopuksi arvioidaan opinnäytetyöprosessin kulkua ja omaa oppimista.

4.1 Tulosten tarkastelu

Kyselyn vastaukset osoittivat, että matkakohteen turvallisuus ja HLBTIQ-ystävällisyys ovat tärkeitä vaikuttimia matkan määränpään valinnassa. Luonnollisesti suositetaan palveluita, jotka ovat LHBTIQ-ystävällisiä. Toivottiin myös, että palvelut rohkeammin mainostaisivat LHBTIQ-ystävällisyyttään ja kouluttaisivat henkilökuntaansa huomaavaisemmaksi LHBTIQ-asiakkaille, jos tietotaidoissa oli havaittavissa puutteita. Heteronormatiivisuuden ja heteroseksuaalisuuden oletuksen matkailupalveluissa (ja muissakin palveluissa) raportoitiin olevan ikävää. Monet myös kiinnittävät laajemmin huomiota ihmisoikeuksien toteutumiseen kohdemaissa sekä ympäristönsuojeluun, naisten oikeuksiin, tasa-arvoon, eettisyyteen ja matkailun sosiaalisiin vaikutuksiin.

Kuitenkin tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että LHBTIQ-identifioituvat matkailijat matkustavat suurimmaksi osaksi aivan samoissa kohteissa kuin yhteisöön kuulumattomat turistitkin. Kukaan vastaajista ei mene vain LHBTIQ-suunnattuihin paikkoihin lomaillessaan. Sen sijaan valtaosa viettää matkastaan vain pienen osan tällaisissa tiloissa ja miltei kolmasosa ei hyödynnä näitä paikkoja lainkaan matkallaan. Kuten Waitt ja Markwell (2006, 14 - 18) totesivat, matkakohteiden rajaaminen LHBTIQ-tiloihin ja muiden matkailijoiden tiloihin on suurimmaksi osaksi virheellistä. Jos tällaisia queer-tiloja ei pidetä välttämättöminä matkan aikana, se kertonee siitä, että yleiset tilat nähdään ainakin melkein turvallisina ja hyväksyvinä. Hugheskin (2006, 55 – 56, 71) totesi, että kunhan LHBTIQ-ihmisiä ei syrjitä vaikkei oltaisikaan erityisesti LHBTIQ-ystävällisiä, lomatoiveet ja preferenssit ovat samankaltaisia kaikkien matkailijoiden kesken.

Hinta on monelle ensimmäinen kriteeri palveluiden valinnassa, samoin kuin kiinnostuksen kohteet. 60 vastaajaa raportoi hinnan palveluiden valintakriteeriksi, kun vain 10 mainitsi LHBTIQ-ystävällisyyden ja 18 turvallisuuden. Herää kuitenkin kysymys, voisiko turvallisuuskysymys olla matkakohteiden tiedostamaton alkukarsinta. Kyllä turvallisuutta varmasti ajatellaan ensimmäisenä, olipa kyse sodista, terrorismista, epidemioista tai LHBTIQ-yhteisön syrjintään liittyvistä turvallisuuskysymyksistä. Sillä jos hinta ratkaisisi oikeasti, ihmiset matkustaisivat hintatasoltaan edullisiin, mutta maineeltaan vaarallisiin maihin nykyistä enemmän. Kenties turvallisuus oli jo itsestään selvä vastaus monelle osallistujalle,

sillä se oli koko kyselyn kantava teema. Vastaajat valitsisivat lisäksi mieluummin uusia ja ennestään tuntemattomia kohteita tuttujen paikkojen sijaan, mikä on rohkeaa, sillä tuntematon ei koskaan voi olla täysin turvallisen tuntuista.

Suurin osa vastaajista kuitenkin boikotoisi matkakohteita, joissa on LHBTIQ-vastaista lainsäädäntöä ja syrjintää tai ainakin matkustaisi varoen ja omaa LHBTIQ-identiteettiä salaten. Syrjinnän ja rangaistusten vakavuudesta riippuen 15 – 1% vastaajista (taulukko 3) kuitenkin uhmaisi riskejä ja matkustaisi avoimesti omana itsenään. Toisaalta ei ollut tarkkaa käsitystä siitä, missä valtioissa tällaista lainsäädäntöä ja syrjintää on. Lähi-Idän ja Afrikan maita pidetään vaarallisimpina ja LHBTIQ-kielteisimpinä eikä näihin maihin ole paljon kiinnostusta matkustaa. Paitsi yleisesti Afrikka maanosana oli 10 vastaajan toivematkakohteiden listalla. Kuitenkaan juuri kukaan ei osannut tarkemmin eritellä, mitkä Lähi-Idän ja Afrikan maat ovat lainsäädännöltään ja aateilmapiiriltään LHBTIQ-matkailijoille turvattomimpia. Muslimienemmistöisiä maita pidetään turvattomina, mutta Kaakkois-Aasian islamiuskoisia maita ei juuri mainita, vaan maininnat keskittyvät vain Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan muslimimaihin. Lähi-Itä ja Afrikka ovat usein mediassa esitetty turvattomina monesta syystä ja ehkä siksi niitä pidetään vaarallisempina sekä riskialttiimpina LHBTIQ-matkailijoille kuin Kaakkois-Aasiaa. Kuten Carroll ja Ramón Mendos (2017) kuitenkin kertoivat, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia syrjitään laeilla eri puolilla maailmaa, myös monessa Aasian maassa. Toisaalta länsimaiden ulkopuolella, myös Afrikassa, on useita valtioita, joissa LHBTIQ-kansalaisilla on yhtäläiset oikeudet muiden kanssa eikä esimerkiksi saman sukupuolisten välisiä suhteita ole kriminalisoitu.

Monet lisäksi boikotoivat Yhdysvaltoja ja varsinkin Venäjää matkakohteena kyseisten maiden nykyisten poliittisten ilmapiirien ja LHBTIQ-vastaisen lainsäädännön vuoksi (Carroll & Ramón Mendos 2017, 35, 41 – 42). Toisaalta Venäjä ja Yhdysvallat olivat myös monen toivekohteita ja usea oli näissä valtioissa jo vierailut. Myös Liettuassa oli useampi vastaaja matkustanut nykyisistä propaganda- ja moraalilaeista (Carroll & Ramón Mendos 2017, 41 – 42) huolimatta. Kanadassa ja muutamassa Yhdysvaltojen osavaltiossa suojaikäraja on korkeampi saman sukupuolisille suhteille kuin muille (Carroll & Ramón Mendos 2017, 26 – 36), mutta tästä moni suomalainen ei liene tietoinen. Kanada oli myös suosittu toivematkakohde.

Moni matkakohde varmasti menettää LHBTIQ-yhteisöön kuuluvia vierailijoita, koska matkakohdeella on turvaton maine, sillä kuten Laws & Prideaux (2005, 1 – 6) aiemmin muistuttivat, turvattomuuden tunne vaikuttaa koko kyseessä olevan alueen turismiin. Ihmiset luonnollisesti haluavat tuntea olevansa turvassa (Wilks 2006a, 3 – 4). LHBTIQ-matkailijat

eivät aina oletta olevansa tervetulleita kohteeseen ja siksi onkin tärkeää, että heidät kutsutaan esimerkiksi mainonnan (Guaracino & Salvato 2017, 2 – 3) ja sateenkaarilippujen avulla (Guaracino & Salvato 2017, 54). Näin toivoivat monet tämänkin tutkimuksen osallistajat.

Luvun 2.2 teoriaan valtioiden lainsäädännöstä peilaten tutkimuksen vastauksista selviää, että suomalaisten LHBTIQ-matkustajien turvallisuuskäsitys ei aivan täysin vastaa teoriaosuuden kertomaa todellisuutta, vaikka se ohjaakin suurin piirtein oikeaan suuntaan ja monessa tapauksessa osuu juuri oikeaan. Turvallisuuskäsitysten ja ajatusten kohteiden riskeistä ei kuitenkaan tarvitse vastata täysin todellisuutta ollakseen hyödyllisiä. Turvallisuus- ja riskikäsitykset ovat tärkeitä itsesuojelun keinoja. Tarkoituksena ei myöskään ollut mitata vastaajien osaamista sekä tietämistä eri maiden lainsäädännöstä ja suhtautumisesta LHBTIQ-yhteisöön. Sen sijaan tavoitteena oli löytää käsityksiä ja seurata, miten ne vaikuttavat käyttäytymiseen. Tavoite toteutui.

Maiden näkyvyys uutisissa vaikuttaa ihmisten käsityksiin eri maiden turvallisuudesta. Riskikäsitys perustuu mielikuviin, motivaatioihin, persoonallisuuteen, opittuun, stereotyyppioihin, pelkoihin ja matkakohteiden imagoon. Realistinen riskikäsitys auttaa matkailijaa tekemään informoituja päätöksiä ja edistää hänen turvallisuuttaan maailmalla liikkeessä. (Ritchie ym. 2014, 67 – 72.) Mitä enemmän riskikäsitys vastaa todellisuutta, sitä paremmin se auttaa yksilöä suojelemaan itseään. Liiallinen varovaisuus lienee parempi ihmisen turvallisuudelle kuin liika varomattomuus. Kuten Ritchie ym. (2014, 66) kertoivat, henkilön riskikäsitys vaikuttaa siihen, miten varovainen hän on sekä millaisia valintoja hän tekee, ja riskien toteutumisella voi olla erittäin ikäviä psyykkisiä, fyysisiä, taloudellisia tai sosiaalisia seurauksia.

Tässäkin tutkimuksessa selvisi, että vastaajilla joukossa oli monenlaisia persoonallisuuksia ja ajatuksia. Heillä oli erilaisia riskikäsityksiä. Vastauksista voidaan huomata, että osaa kiinnostivat kaukaisemmat ja länsimaiden ulkopuoliset kohteet, vaikka suurin osa olikin kiinnostunut länsimaisista kohteista. Jotkut vastaajat eivät myöskään halunneet antaa seksuaalisuutensa tai sukupuolensa vaikuttaa matkakohdepäätöksiin tai käyttäytymiseensä matkakohteessa. He matkustaisivat omana itsenään LHBTIQ-yhteisöön kuulumistaan peittelemättä, vaikka kohteessa suhtauduttaisiinkin huonosti seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöihin kuuluviin. Usea myös kertoi (liitteissä), että heidän oletetaan olevan heteroseksuaalisia ja cis-sukupuolisia, elleivät he erikseen muuta paljasta. Kyselyn vastauksissa tuli lisäksi esille mielipiteitä (liitteissä), että matkaillessa oma seksuaalisuus tai sukupuoli ei ole niin tärkeää, vaan tulisi keskittyä kohteeseen ja matkasta nauttimiseen. LHBTIQ-identiteetti ei siis ole kaikille vallitseva identiteetti matkaillessa. Toiset vastaajat

taas olivat varovaisempia sekä enemmän huolissaan ja suurimmalla osalla vastaajista LHBTIQ-identiteetti vaikutti matkailuvalintoihin ja käyttäytymiseen.

Tutkimuksen tulosten myötä tuli kuitenkin esille, että vastaajien erilaisuudesta huolimatta heillä oli paljon yhteisiä huomioita. Toisaalta tietynlaiset vastaukset saattoivat painottua johtuen vastaajien melko yksipuolisesti painottuneesta profiilista. Suurin osa vastaajista oli sukupuoleltaan naisia, homoseksuaaleja ja alle 40-vuotiaita. Muun muassa väkivallan, syrjinnän, häirinnän, huonon kohtelun ja LHBTIQ-vastaisten lakien tuomat riskit mainittiin monesti. Keinoina varautua näihin riskeihin kerrottiin uudestaan ja uudestaan tarpeesta sensuroida omaa itseään, olla koko ajan varuillaan, olla joku muu kuin oma itsensä sekä olla paljastamatta LHBTIQ-statusta esimerkiksi julkisilla hellyydenosoituksilla. Tämä on haastavaa, sillä ylivoimaisesti suurin osa, yli 40% vastaajista, matkustaa usein puolison tai kumppanin kanssa. Myös kerrottiin, että matkakohteita jouduttiin rajamaan pois matkaa suunnitellessa turvallisuussyistä. Nämä ovat keinoja, jotka eivät liene tarpeellisia heteroseksuaaleille ja cis-sukupuolisille matkailijoille, sillä LHBTIQ-turistit ja -kansalaiset kohtaavat paljon enemmän riskejä ja hyökkäävää käytöstä kuin muut. Tosin kuten aiemmin todettiin, myös heteroseksuaalit naiset kohtaavat sukupuoleensa perustuvaa syrjintää ja riskejä (Hughes 2006, 58 – 60, 73), mutta ne eivät ole täysin samanlaisia uhkia.

Matkustushuolista suurimpien joukossa olivat turvallisuushuolet ja väkivallan pelko, jotka saattavat liittyä myös vastaajien LHBTIQ-identiteettiin, mutta eivät välttämättä. Toisia isoja huolia olivat varkaudet ja tärkeän omaisuuden hukkuminen. Nämä voivat varmasti olla kenen tahansa matkailijan mielessä. Tutkimus osoitti, että riskikäsityksissä oli paljon sellaisia asioita, jotka lienevät kaikille turisteille yhteisiä. LHBTIQ-yhteisöön kuuluvat ja sen ulkopuoliset matkailijat eivät loppujen lopuksi ole kovin erilaisia matkustukseen liittyviä huolia tutkittaessa. Koska tutkimus johdatteli koehenkilöiden ajatuksia nimenomaan LHBTIQ-identiteettiin liittyviin turvallisuutta uhkaaviin asioihin, ei voida olla täysin varmoja millaisia riskikäsityksiä perusjoukolla todellisuudessa matkaillessa on. Tutkimus toi kuitenkin esille paljon yksityiskohtaisia asioita, jotka liittyvät nimenomaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen edustajien kokemuksiin.

Nämä riskit ja huolet vastasivat pitkälti aiempien tutkimusten tuloksia aiheesta ja siten korreloivat luvun 2 teoriapohjan kanssa. Voidaankin päätellä, että suomalaiset LHBTIQ-matkailijat ovat pohjimmiltaan melko samanlaisia aiempien tutkimusten perusjoukkojen kanssa. Suomalaiset kuitenkin valitsevat tämän tutkimuksen perusteella vähemmän juuri LHBTIQ-suunnattuja kohteita ja tiloja. Tosin vaikuttaa siltä, että aihetta ovat tutkineet vain ”länsimaiset” tutkijat länsimaisen kulttuurin näkökulmasta ja kohteena ovat olleet pääasi-

assa länsimaiset matkailijat. Ei siis voida sanoa, että suomalaiset ja kaikki muunkin maa-
laiset LHBTIQ-identifioituvat turistikin olisivat aivan samanlaisia. Tässä mielessä tämäkin,
toivottavasti hyödyllinen, tutkimus tuonee pienen palan lisää yksityiskohtaisempaa tietoa
aiheesta.

Opinnäytetyöprosessin ja tutkimuksen edetessä luotettavuuteen pyrittiin parhaan taidon
mukaan, mutta tässä mielessä vastaan tuli kieltämättä useita haasteita. Näitä haasteita
yritettiin minimoida, mutta niiden arvioidaan joka tapauksessa vaikuttaneen tutkimuksen
loppupäätelmiin ainakin joissain määrin. Tulosten luotettavuutta, reliaabeliutta ja validiutta
käsiteltiin yksityiskohtaisemmin luvussa 3.2.3, mutta muutamaa huomiota pohditaan myös
alla.

LHBTIQ-yhteisö on laaja sekä moninainen ja sen lähestyminen yhtenä homogeenisenä
ryhmänä voi olla harhaanjohtavaa. Lisäksi vastaajien melko yksipuolisen profiilin vuoksi ei
voida olla varmoja, miten tarkasti tulokset vastaavat perusjoukkoa ja kuinka reliaabeli tut-
kimus lopulta on. Tulosten luotettavuus kasvaisi, jos eri seksuaalisia suuntauksia ja suku-
puolia olisi käsitelty erikseen. Niin laajan tutkimuksen tekeminen ei kuitenkaan ollut mah-
dollista opinnäytetyön yhteydessä ja tutkimuksesta ei haluttu rajata pois ketään LHBTIQ-
yhteisön jäsentä. Sen sijaan tahdottiin löytää paljon erilaisia ajatuksia erilaisilta vastaajilta
sekä tuoda esille heidän matkakohteisiin ja matkustamiseen liittyviä varauksiaan ja pelko-
jaan. Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena oli enemmänkin tuoda esille ja selvittää
miten LHBTIQ-matkailijoiden matkailukokemukset sekä käsitykset eroavat muiden matkai-
lijoiden kokemuksista, eikä niinkään paneutua siihen kuka toi esille mitään.

Toisaalta eri seksuaalisuuksien ja sukupuolten edustajien sekä eri ikäryhmien erikseen
tutkiminen syvemmin samasta aiheesta voisi olla hyvä jatko tutkimuksen idea allekirjoitta-
neelle tai jollekin muulle. Syventävä tutkimus voisi myös tarkastella matkustajia ottaen
huomioon heidän ansionsa, uskontonsa, mahdollisen vanhemmuutensa tai avoimuutensa
sukupuolensa moninaisuudestaan ja/tai seksuaalisuudestaan. Suurempi vastaajajoukko ja
aiheen sekä vastaajien tarkempi rajaaminen tekisi jatko tutkimuksesta varmasti luotetta-
vamman.

4.2 Opinnäytetyöprosessi ja oppiminen

Opinnäytetyöprosessista opittiin paljon uusia ja hyödyllisiä taitoja. Projekti opetti omista
työskentelytavoista ja preferensseistä, yksin työskentelyn haasteista, ajanhallinnasta ja
aikataulussa pysymisestä. Opinnäytetyön tekeminen kesti paljon suunniteltua pidempään,
sillä projekti aloitettiin syksyllä 2016 ja valmistui loppuvuodesta 2018. Tutkimuksen kysely

luotiin vuonna 2016 ja julkaistiin saman vuoden joulukuussa. Työssä oli pitkiä taukoja ja tietoperusta, tulosten analysointi sekä kirjoittaminen tehtiin suurimmaksi osaksi vuonna 2018. Teoriaosuuden aiemmin kirjoitettuja osia myös päivitettiin projektin loppupuolella.

Kyseessä oli miltei kokonaan itsenäinen projekti, jossa kuitenkin muiden apu ja rakentava kritiikki oli ehdottoman tärkeää. Oli keskeistä ottaa vastaan palautetta ja yrittää mahdollisimman objektiivisesti pohtia, miten ja milloin muokata toimintoja tai kirjoittamista sen pohjalta ja milloin taas oli parempi pysyä omassa suunnitelmassa. Kaikki tuki otettiin kuitenkin kiitollisena vastaan.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Seta. Suomalaisena seksuaalisuuskyselyjen ja sukupuolen moninaisuuden asiantuntijana Setalta otettiin vaikutteita sekä teoriaosuuteen että kyselyn laatimiseen.

Tieteellinen kirjoittaminen ohjasi myös argumentoinnissa ja aineiston lukeminen auttoi sekä aiheentuntemuksessa että lähdekriittisyyden kehittämisessä. Tutkimuksen teoriasta lukeminen ja sitten saman tien tiedon soveltaminen käytännössä olivat myös uusia kokemuksia. Kyselyn laatimiseen, toteuttamiseen ja levittämiseen sekä analysointiin liittyi myös paljon työtä ja yllättäviäkin asioita. Haasteena oli muun muassa estää omien käsitysten vaikutus tuloksiin analysoidessa. Prosessiin liittyi paljon soveltamista ja kompromisseja, mikä antoi paremman ymmärryksen tutkimustyön haasteista, suuresta työtaakasta ja lopullisesta subjektiivisuudesta, joka on aina jossain määrin läsnä kaikessa tutkimuksessa. Mikään tutkimus ei voi olla täysin luotettava ja totuutta vastaava. Tähän päätelmään oli tyytyminen tämänkin tutkimuksen kohdalla.

Opinnäytetyöstä on toivottavasti kuitenkin iloa ja hyötyä aiheesta kiinnostuneille sekä uutuusarvoa toimeksiantaja Setalle. Tutkimustulokset lienevät myös monien muidenkin tahojen hyödynnettävissä. Projektissa tuli esille monia epäkohtia ja riskejä, joista usea LHBTIQ-yhteisön ulkopuolinen ei tiedä. Esimerkiksi suomalaiset tai ulkomaalaiset matkailu- sekä muun alan yritykset ja muut tahot voisivat ottaa raportista ideoita parantaakseen LHBTIQ-ystävällisyyttään ja inspiroitua syventymään aiheeseen tarkemmin. Vaikka tämä työ ei keskittynyt markkinointiin tai LHBTIQ-segmentin ostovoimaan, tästä ja aiemmista tutkimuksista huomattiin, että LHBTIQ-ystävällisyys vaikuttaa seksuaali- ja sukupuoli- vähemmistöihin identifioituvien valintoihin.

Aiheen teoriaan ja tutkimustuloksiin oli mielenkiintoista perehtyä ja ne kertoivat maailmasta uudesta näkökulmasta ja avasivat ainakin omat silmät monille epäkohdille, joihin toivotaan puututtavan entistä enemmän ja joihin tarvitaan muutosta. Vaikka opinnäytetyön

aihe keskittyi LHBTIQ-identifioituvien matkailuun, aiheeseen syventyminen herkisti korvia myös muiden vähän tutkittujen ja monesti unohdettujen ryhmien, kuten muun muassa naisten ja eri etnisyyksien edustajien, matkailun haasteille. Niitä perinteinen patriarkaalinen, etnosentrinen ja heteronormatiivinen tutkimusnäkökulma on jättänyt vähälle huomiolle (Guaracino 2007, 31 – 32). Monesti projektin aikana ajatukset viipyivät omissa arvoissa ja maailmankatsomuksessa. Kenties työ ohjasi myös tulevaisuuden haaveissa ja suunnitelmissa. Toivottavasti LHBTIQ-matkailua tutkitaan vielä paljon enemmän ja yksityiskohtaisemmin tulevaisuudessa, sillä se on arvokas ja tärkeä aihe, joka on saanut tois-
taiseksi liian vähän huomiota tieteellisessä tutkimuksessa.

Opinnäytetyö on matkailun ammattikorkeakoulututkinnon päättötyö Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa ja sen tekemisessä kulminoituivat monet opit, oppitunnit, projektit ja kurssit tutkinnon tekemisen varrelta. Nämä ovat varmasti yleissivistyksellisiä oppeja ja niistä on paljon hyötyä myöhemmin työ- sekä muussa elämässä.

Lähteet

Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade 2018. Lesbian, gay, bisexual, trans and intersex travellers. Luettavissa: <https://smartraveller.gov.au/guide/lgbti-travellers.html> . Luettu: 8.11.2018.

Carroll, A. & Ramón Mendos, L. 2017. State sponsored homophobia. A world survey of sexual orientation laws: Criminalization, protection and recognition. ILGA. Luettavissa: https://ilga.org/downloads/2017/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2017_WEB.pdf . Luettu: 8.11.2018.

CMI Community Marketing, Inc. 2014. Transgender travel report. Luettavissa: http://www.communitymarketinginc.com/documents/temp/CMI_GFLCVB_Transgender-Traveler2014.pdf . Luettu: 16.11.2018.

Fowler, F. 2014. Survey research methods. 5. painos. SAGE Publications Inc. Thousand Oaks.

GETA 2018. Travel Advice for LGBT tourists in Europe. Luettavissa: <http://www.geta-europe.org/gay-travel-advice-europe.php#.VuYi0-bzI1E> . Luettu: 8.11.2018.

GOV.UK 2018. Lesbian, gay, bisexual and transgender foreign travel advice. Luettavissa: <https://www.gov.uk/guidance/lesbian-gay-bisexual-and-transgender-foreign-travel-advice> . Luettu: 8.11.2018.

Guaracino, J. & Salvato, E. 2017. Handbook of LGBT tourism and hospitality. Harrington Park Press. New York.

Guaracino, J. 2007. Gay and lesbian tourism. The essential guide for marketing. Elsevier. Oxford.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Kariston Kirjapaino Oy. Hämeenlinna.

Hughes, H. & Southall, C. 2012. Gay and lesbian families and tourism. Teoksessa Schänzel, H., Yeoman, I. & Backer, E. (toim.). Family tourism. Multidisciplinary perspectives, s. 125 – 136. Channel View Publications. Bristol.

- Hughes, H. 2006. Pink Tourism: Holidays of gay men and lesbians. CABI. Wallingford.
- Jovanovic, T. 2014. Individual values and holiday preferences. Teoksessa Woodside, A. & Kozak, M. (toim.). Tourists` behaviors and evaluations. Advances in culture, tourism and hospitality research volume 9, s. 49 – 57. Emerald Group Publishing Limited. Bingley.
- Kayaalp Ersoy, G., Uca Ozer, S. and Tuzunkan, D. 2012. Gay men and tourism. Gay men`s tourism perspectives and expectations. Social and Behavioral Sciences, 41, s. 394 – 401.
- Laws, E. & Prideaux, B. 2005. Crisis management: A suggested typology. Teoksessa Laws, E. & Prideaux, B. (toim.). Tourism crises. Management responses and theoretical insight, s. 1 – 8. The Haworth Press Inc. Binghamton.
- NLGJA 2018. Terminology. Luettavissa: <http://www.nlgja.org/stylebook/terminology/> . Luettu: 16.11.2018.
- Ritchie, B., Chien, M. & Watson, B. 2014. It can´t happen to me: Travel risk perceptions. Teoksessa Woodside, A. & Kozak, M. (toim.). Tourists` behaviors and evaluations. Advances in culture, tourism and hospitality research volume 9, s. 65 – 73. Emerald Group Publishing Limited. Bingley.
- Schmalbruch, S. 2016. The 20 most popular travel destinations in the world. Luettavissa: <https://www.businessinsider.com/the-20-most-popular-travel-destinations-in-the-world-2016-9?r=US&IR=T> . Luettu: 16.11.2018.
- Seta 2018a. Lhbtqi-sanasto. Luettavissa: <http://seta.fi/hlbtqi/> . Luettu: 16.11.2018.
- Seta 2018b. Säännöt. Luettavissa: <https://seta.fi/jarjesto/asiakirjat/saannot/> . Luettu: 21.11.2018.
- Travel.State.Gov U.S. Department of State 2018. LGBTI travelers. Luettavissa: <https://travel.state.gov/content/passports/en/go/lgbt.html> . Luettu: 8.11.2018.
- Traveller 2018. The top 50 destinations of all time. Luettavissa: <http://www.traveler.com.au/the-top-50-destinations-of-all-time-7fut> . Luettu: 16.11.2018.

Ulkoministeriö 2018. Matkustustiedotteet A – Ö. Luettavissa: <https://um.fi/matkustustiedotteet-a-o> . Luettu: 8.11.2018.

UNWTO & IGLTA 2017. Second global report on LGBT tourism. Affiliate members report: Volume fifteen. Luettavissa: <https://www.hospitalitynet.org/file/152008162.pdf> . Luettu: 16.11.2018.

Waitt, G. & Markwell, K. 2006. Gay tourism. Culture and context. The Haworth Press Inc. Binghamton.

Wilks, J. & Handszuh, H. 2006. The World Tourism Organization safety and security program. Teoksessa Wilks, J., Pendergast, D. & Leggat, P. (toim.). Tourism in turbulent times. Towards safe experiences for visitors, s. 233 – 247. Elsevier Ltd. Amsterdam.

Wilks, J. 2006a. Current issues in tourist health, safety and security. Teoksessa Wilks, J., Pendergast, D. & Leggat, P. (toim.). Tourism in turbulent times. Towards safe experiences for visitors, s. 3 – 18. Elsevier Ltd. Amsterdam.

Wilks, J. 2006b. Continuing challenges for tourist health, safety and security. Teoksessa Wilks, J., Pendergast, D. & Leggat, P. (toim.). Tourism in turbulent times. Towards safe experiences for visitors, s. 324 – 335. Elsevier Ltd. Amsterdam.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake ja saateviesti

Tutkimuksen Webropol-verkkokyselylomake ja saateviesti omalta Facebook-seinältä.

Anna Sinisalo

December 10, 2016 ·

Hei LHBTIQ-matkailija, vastaa kyselyyn ja voita elokuvalippu!

Oletko joskus matkustanut ulkomaille tai harkinnut ulkomaille matkustamista ja kuulut seksuaali- ja/tai sukupuolivähemmistöön? Jos kyllä, vastaa opinnäytetyökyselyyn!

Olen matkailun opiskelija Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä otsikolla Suomalaisten LHBTIQ-matkustajien riskikäsitusten vaikutus matkakohdevalintoihin.

Nettikyselyyn pääset vastaamaan tästä: <https://www.webropolsurveys.com/S/E9891F0369161789.par>

Vastaaminen vie 10-15 minuuttia! Kysely on auki 22.12. asti. Yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan kaksi elokuvalippua.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Seta.

Suuri kiitos avustasi ja ajastasi!

Saa jakaa!

Suomalaisten LHBTIQ matkustajien riskikäsitusten vaikutus matkakohdevalintoihin

Tämä kysely selvittää suomalaisten seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluvien matkailijoiden riskikäsitteitä ja niiden vaikutusta matkakohdevalintoihin. Tutkimus on osa Matkailun ammattikorkeakouluopintojen opinnäytetyötä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Seta.

Tietosi ja vastauksesi pidetään salaisina, eikä niitä paljasteta ulkopuolisille. Tutkimuksen tulokset kirjoitetaan niin, ettei yksittäisiä vastaajia pysty tunnistamaan.

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan 2 elokuvalippua. Jos haluat ottaa osaa arvontaan, jätä yhteystietosi (vähintään puhelinnumero tai sähköpostiosoite) kyselyn lopussa olevaan tilaan.

Joihinkin monivalintakysymyksiin voit valita useamman kuin yhden vastausvaihtoehdon. Kyselyn lopussa on tila, jossa voit halutessasi tarkentaa vastauksiasi tai lisätä niihin.

Kysely on auki 22.12. asti.

Vastauksesi ovat todella arvokkaita. Kiitos avustasi!

1. Ikäsi:

- Alle 20 vuotta
- 21 - 30 vuotta
- 31 - 40 vuotta
- 41 - 50 vuotta
- 51 - 64 vuotta
- Yli 65 vuotta

2. Sukupuolesi:

- Nainen
- Mies
- Transnainen
- Transmies
- Intersukupuolinen
- Muunsukupuolinen
- Sukupuoleton
- Muu

3. Seksuaalinen suuntautumisesi:

- Homoseksuaali
- Biseksuaali
- Panseksuaali
- Transsuuntautunut
- Heteroseksuaali
- Muu

4. Mihin maihin olet matkustanut? Ei koske työmatkoja tai lyhyempiä kuin vähintään yhden yöpymisen sisältäviä matkoja.

5. Jos sinun ei tarvitsisi huolehtia kustannuksista, sodista ja terrorismista, luonnonkatastrofeista tai rokotuksista ja taudeista, mihin maihin haluaisit matkustaa?

6. Jos sinun ei tarvitsisi huolehtia kustannuksista, sodista ja terrorismista, luonnonkatastrofeista tai rokotuksista ja taudeista, mihin maihin et missään nimessä haluaisi matkustaa?

7. Mitä muutoksia tai edistysaskeleita haluaisit tapahtuvan maissa, jonne et tällä hetkellä missään nimessä halua matkustaa, jotta harkitsisit niihin matkustamista?

8. Matkustatko mieluummin tuttuihin ulkomaan kohteisiin vai aina uusiin ja ennestään tuntemattomiin kohteisiin? Arvioi asteikolla 1 - 5.

1 2 3 4 5

Aina tuttuun kohteeseen ○ ○ ○ ○ ○ Aina uuteen kohteeseen

9. Minkä kriteerien perusteella valitset majoitus-, ravintola-, kuljetus- ja ostospalveluita sekä nähtävyyksiä, tapahtumia ja lomakohteita ennen matkaa? Entä matkan aikana?

10. Kenen seurassa matkustat?

	Aina	Usein	Noin puolet matkoista	Harvoin	En koskaan
Yksin	☐	☐	☐	☐	☐
Kumppanin tai puolison kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
L H B T I tai Q ystävien kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Heteroystävien kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Työ- tai opiskelukavereiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Vanhempien ja / tai sisarusten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Lasten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Matkaryhmän kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Tutustun uusiin ihmisiin matkalla	☐	☐	☐	☐	☐
Muussa seurassa	☐	☐	☐	☐	☐

11. Seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana matkailijana, millaisia riskejä näet ulkomaille matkustamisessa?

12. Matkustaessasi, miten vältät tai käsittelet riskejä, jotka liittyvät siihen, että olet seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluva matkailija?

13. Miten suuren osan matkastasi vietät erityisesti LHBTIQ-suunnatuissa lomakohteissa, kaupunginosissa, tapahtumissa, palveluissa ja muissa paikoissa?

- Vietän koko matkan erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän suuren osan matkastani erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän noin puolet matkastani erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän pienen osan matkastani erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa
- Vietän koko matkani muualla kuin erityisesti LHBTIQ-kansalaisille ja matkailijoille suunnatuissa kohteissa tai paikoissa

14. Mitkä ovat suurimpia huoliasi matkustaessasi?

15. Miten todennäköisesti matkustaisit maahan, jossa tiedät että:

	En ikinä matkustaisi tällaiseen maahan	Voisin matkustaa pitäen huolta, että seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuulumiseni ei paljastuisi	Voisin matkustaa turvallisessa seurassa ja riskipaikkoja välttämällä	Voisin matkustaa avoimesti omana itsenäni	En osaa sanoa
LHBTIQ kansalaisilla ei ole yhtäläisiä oikeuksia oikeuksia lain edessä cis-heteroseksuaalisten kansalaisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Maan poliittinen ilmasto on LHBTIQ-kansalaisia syrjivä	☐	☐	☐	☐	☐
Maan sosiaalinen ilmasto on LHBTIQ-kansalaisia syrjivä	☐	☐	☐	☐	☐
Maassa tehdään viharikoksia LHBTIQ-kansalaisia vastaan	☐	☐	☐	☐	☐
Maassa esim. suhteet samaa sukupuolta olevien välillä ovat lainvastaisia	☐	☐	☐	☐	☐
Maassa esim. suhteita saman sukupuolisten kanssa rangaistaan vankila- ja kuolemantuomioilla	☐	☐	☐	☐	☐

16. Seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana, mitä muuttaisit matkustamisessa tai matkustuspalveluissa (kuljetus-, majoitus-, tapahtuma- ja ruokapalvelut jne.) tehdäkseen matkustamisesta parempaa ja mukavampaa?

17. Vaapa tila. Tähän voit halutessasi tarkentaa ja täsmentää monivalintakysymysten vastauksiasi, tai esimerkiksi kommentoida tätä kyselyä tai tiettyjä kysymyksiä.

Suuri kiitos avustasi ja että käytit aikaasi kyselyyn vastaamiseen.

18. Jos haluat ottaa osaa elokuvalippujen arvontaan, kirjoita tähän yhteystietosi (vähintään puhelinnumero tai sähköpostiosoite). Yhteystietojasi ei julkaista missään, luovuteta ulkopuolisille tai käytetä mihinkään muuhun tarkoitukseen. Voittajaan otetaan yhteyttä ja elokuvaliput lähetetään postitse.

Etunimi _____

Sukunimi _____

Matkapuhelin _____

Sähköposti _____

Osoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

Liite 2. Kysymyksen 4 vastaukset

Taulukko 4. Maat, joihin on matkustettu (ei koske työmatkoja tai lyhyempiä kuin vähintään yhden yöpymisen sisältäviä matkoja)

Valtio	Kävijät
Ruotsi	68
Viro	67
Espanja	51
Iso-Britannia	51
Saksa	51
Ranska	44
Italia	43
Tanska	41
Kreikka	37
Norja	31
Venäjä	31
Yhdysvallat	29
Unkari	26
Alankomaat	24
Latvia	24
Puola	24
Thaimaa	21
Itävalta	20
Tsekki	18
Turkki	18
Belgia	15
Portugali	15
Kroatia	14
Liettua	12
Slovakia	12
Egypti	11
Sveitsi	11
Irlanti	9
Kypros	9
Australia	8
Bulgaria	8
Islanti	8
Japani	8
Slovenia	8
Etelä-Afrikka	7
Kiina	7
Romania	7
Malesia	6
Brasilia	5
Dominikaaninen tasavalta	5
Kanada	5
Meksiko	5
Singapore	5

Tunisia	5
Yhdistyneet Arabiemiraattikunnat	5
Kap Verde	4
Malta	4
Monaco	4
Vietnam	4
Andorra	3
Etelä-Korea	3
Hong Kong	3
Indonesia	3
Intia	3
Kuuba	3
Serbia	3
Ukraina	3
Albania	2
Bosnia-Hertsegovina	2
Chile	2
Georgia	2
Israel	2
Luxembourg	2
Makedonia	2
Marokko	2
Montenegro	2
Nepal	2
Peru	2
San Marino	2
Senegal	2
Tansania	2
Argentiina	1
Armenia	1
Azerbaidzhan	1
Brunei	1
Gambia	1
Guyana	1
Kambodia	1
Kenia	1
Kongo	1
Kosovo	1
Laos	1
Liechtenstein	1
Moldova	1
Mosambik	1
Namibia	1
Oman	1
Sambia	1
Sri Lanka	1
Suriname	1
Swazimaa	1
Tsekkoslovakia	1
Uganda	1

Uusi-Seelanti	1
Valko-Venäjä	1
Vatikaani	1

Liite 3. Kysymyksen 5 vastaukset

Taulukko 5. Maat, joihin haluttaisiin matkustaa (jos ei tarvitsisi huolehtia kustannuksista, sodista ja terrorismista, luonnonkatastrofeista tai rokotuksista ja taudeista)

Valtio / Alue	Kyllä
Japani	36
Australia	35
Yhdysvallat	31
Uusi-Seelanti	28
Kiina	23
Kanada	21
Islanti	18
Intia	15
Brasilia	13
Venäjä	13
Meksiko	12
Afrikka	10
Egypti	10
Etelä-Afrikka	10
Etelä-Amerikka	10
Norja	10
Iso-Britannia	9
Israel	9
Italia	9
Peru	9
Thaimaa	9
Kenia	8
Argentiina	7
Chile	7
Espanja	7
Etelä-Korea	7
Iran	7
Kaikkialle	7
Indonesia	6
Ranska	6
Saksa	6
Kreikka	5
Marokko	5
Turkki	5
Vietnam	5
Aasia	4
Alankomaat	4
Bali	4
Irlanti	4
Pohjois-Korea	4
Tansania	4
Mauritius	3
Pakistan	3
Portugal	3

Sri Lanka	3
Tanska	3
Belgia	2
Botswana	2
Etiopia	2
Haiti	2
Itävalta	2
Kauko-Itä	2
Kongo	2
Kroatia	2
Kuuba	2
Libanon	2
Lähi-Itä	2
Nepal	2
Oseania	2
Puola	2
Singapore	2
Zimbabwe	2
Afganistan	1
Algeria	1
Bahama	1
Bolivia	1
Bulgaria	1
Dominikaaninen tasavalta	1
Ecuador	1
Eurooppa	1
Fidži	1
Gambia	1
Georgia	1
Hong Kong	1
Irak	1
Itä-Eurooppa	1
Jordania	1
Keski-Aasia	1
Keski-Eurooppa	1
Malediivit	1
Malesia	1
Mongolia	1
Mosambik	1
Namibia	1
Napapiirit	1
Nigeria	1
Palestiina	1
Pohjois-Amerikka	1
Puola	1
Ranskan Polynesia	1
Romania	1
Ruotsi	1
Sambia	1
Sao Tome & Principe	1

Slovenia	1
Somalia	1
Sveitsi	1
Syyria	1
Tadžikistan	1
Taiwan	1
Uganda	1
Ukraina	1
Venezuela	1

Liite 4. Kysymyksen 6 vastaukset

Taulukko 6. Maat, joihin ei missään nimessä haluttaisi matkustaa (jos ei tarvitsisi huolehtia kustannuksista, sodista ja terrorismista, luonnonkatastrofeista tai rokotuksista ja taudeista)

Valtio / Alue	Ei
Venäjä	32
Irak	17
Iran	17
Saudi-Arabia	14
Pohjois-Korea	13
Yhdysvallat	11
Afganistan	9
Ei ole maita mihin ei matkustaisi	9
Kiina	8
Intia	7
Turkki	7
Ei osaa sanoa	6
LHBTIQ-yhteisöön kuulumisesta rankaisevat maat	6
Lähi-Itä	6
Yhdistyneet Arabiemiirikunnat	6
Afrikka	5
Ei vastausta	5
Jotkut Afrikan maat	5
LHBTIQ-ihmisiä syrjivät maat	5
Pakistan	5
Syyria	5
Nigeria	4
Somalia	4
Uganda	4
Israel	3
Jotkut Lähi-Idän maat	3
Thaimaa	3
Amerikat	2
Arabimaat	2
Egypti	2
Filippiinit	2
Jemen	2
Libya	2
Meksiko	2
Naisia syrjivät maat	2
Puola	2
Qatar	2
Todella kuuman ilmaston maat	2
Ukraina	2
Aasian & Lähi-Idän ”sorto”vallat	1
Albania	1
Azerbaidžan	1
Brasilia	1
Etelä-Afrikka	1

Etelä-Amerikka	1
Etelä-Sudan	1
Etiopia	1
Euroopan ulkopuoliset maat	1
Gambia	1
Islanti	1
Jamaika	1
Japani	1
Jotkut Aasian maat	1
Kazakstan	1
Kenia	1
Lähi-Idän muslimimaat	1
Madagaskar	1
Marokko	1
Muslimimaat	1
Perinteiset turistikohteet	1
Ranskan Polynesia	1
Rantalomakohteet	1
Ruanda	1
Senegal	1
Sudan	1
Unkari	1
Vatikaani	1
Vietnam	1

Liite 5. Kysymyksen 7 vastaukset

Taulukko 7. Muutoksia tai edistysaskeleita, joita haluttaisiin tapahtuvan maissa, jonne ei tällä hetkellä missään nimessä haluttaisi matkustaa (jotta harkittaisiin niihin matkustamista)

Muutos/Kehitys	Mainintoja
Ihmisoikeudet	39
LHBTIQ oikeudet & suvaitsevaisuus	27
Turvallisuus	18
Naisten oikeudet	17
Poliittinen toiminta	13
Tasa-arvo	12
Ei vastausta	10
Suvaitsevaisuus	9
Yleinen asennemuutos	9
Eriarvoisuuden väheneminen	7
Sotien loppuminen	7
Ei osaa sanoa	6
LHBTIQ-yhteisöön kuulumisen dekriminisaatio	6
Lasten oikeudet	4
Luottaminen viranomaisiin	4
Diktatuurin poistuminen	3
Kestävä rauha	3
Avoimuus & ulkomaailmalle avautuminen	2
Eläinten oikeudet ja parempi kohtelu	2
Kansojen vapautumien & kansalaisyhteiskunta	2
Saavutettava terveydenhuolto	2
Terrorismin kukistuminen	2
Aselakien tiukentuminen	1
Auringonpaisteen väheneminen	1
Eettisyys	1
Globaalien kielten taidon yleistyminen	1
Ihmisarvon paraneminen	1
Ilmanlaadun parantuminen	1
Kansojen elpyminen traumasta	1
Kattava ja luotettava julkinen liikenne	1
Kuolemanrangaistusten lopettaminen	1
Köyhyyden loppuminen	1
Lehdistönvapaus	1
Nykyaikaisuus	1
Rikollisuuden väheneminen	1
Ruokakulttuurin moninaistuminen	1
Teollisuus	1
Uskonnollisten arvojen muuttuminen progressiivisemmiksi	1
Uskonnon vaikutuksen väheneminen	1
Vegaaniruoan saatavuus	1
Vesihuollon & saniteetin kehitys	1
Viihtyvyyys	1
Vähemmän tauteja	1

Liite 6. Kysymyksen 9 vastaukset

Taulukko 8. Kriteerit, joiden perusteella valitaan majoitus-, ravintola-, kuljetus- ja ostospalveluita sekä nähtävyyksiä, tapahtumia sekä lomakohteita ennen matkaa ja matkan aikana

Valintaperuste	Mainintoja
Hinta	60
Kiinnostukset	44
Sijainti	31
Turvallisuus	18
Suosituks	16
Kulttuuritarjonta	11
Budjetti	10
Laatu	10
LHBTIQ-ystävällisyys	10
Mainostus ja tunnettuus	9
Vegaaniruoan saatavuus	8
Helppous	7
Hinta-laatu -suhde	7
Ei turistipaikka	5
Ympäristöystävällinen	5
Elämyksellisyys	4
Oma kielitaito riittää kohteessa	4
Eettisyys	3
Ihmisoikeustilanne	3
Käytettävissä oleva aika	3
Luonto	3
Paikallisia ruokailukokemuksia	3
Paikallisten suosittelu	3
Rento tunnelma	3
Siisteys	3
Ensivaikutelma	2
Kasvisruoan saatavuus	2
Kohteiden historiallisuus	2
LHBTIQ-tapahtumat & -nähtävyydet	2
Luotettavuus	2
Paikallisia hyödyttävä yritys, ei haittoja	2
Saavutettavissa maa- / meriteitse	2
Sää & ilmasto	2
Ei pakettimatka	1
Ennestään tuntemattomat kohteet	1
Ennestään tutut kohteet	1
Laajat ostosmahdollisuudet	1
Mukavuus	1
Paikallinen tuttu kohteessa	1
Sattumanvaraisesti	1
Suvaitsevaisuus	1

Tasa-arvoinen kohtelu	1
Tunnettu ketju	1
Viihtyvyys	1

Liite 7. Kysymyksen 11 vastaukset

Taulukko 9. Seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana matkailijana, millaisia riskejä nähdään ulkomaille matkustamisessa

Riskit	Mainintoja
Väkivalta	40
LHBTIQ-vastaiset lait	24
Häirintä & kiusaaminen	19
Ei osaa sanoa	18
Suvaitsemattomuus	16
LHBTIQ tabu kulttuurissa	16
Syrjintä	15
Turvallisuusuhka	11
Ongelmat viranomaisten kanssa	11
Huonompi palvelu	8
Sukupuolitaudit	4
Rikoksen kohteeksi joutuminen	3
Hetero- & cisnormatiivisuus	3
Ihmisoikeusloukkaukset	2
Sukupuoleen perustuva syrjintä	2
Uhkailu	2
Rasismi	1
LHBTIQ-statuksen paljastaminen luvatta	1

Liite 8. Kysymyksen 12 vastaukset

Taulukko 10. Matkustaessa, miten vältetään tai käsitellään riskejä, jotka liittyvät siihen, että ollaan seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluva matkailija

Keinot	Mainintoja
Ei paljasta LHBTIQ-statusta	40
Ei julkisia hellyydenosoituksia	23
Matkakohteen rajaaminen	21
Varovaisuus & tilanteen arviointi	14
Tiedonhaku ennakkoon	12
Ei paljasta olevansa pariskunta	11
Epäilyttävien paikkojen välttäminen	10
Provosoimaton käytös & ulkonäkö	9
Sopeutuminen kohtemaan tapoihin	7
En osaa sanoa	6
Omana itsenä oleminen	4
LHBTIQ-ystävällisten paikkojen valitseminen	3
LHBTIQ-tilojen & paikkojen välttäminen	3
Yksinolemissen välttäminen	3
Ei anna vaikuttaa matkakohdevalintaan	2
Epäilyttävien henkilöiden välttäminen	2
Yleisten WC-tilojen välttäminen	2
Suojautuminen sukupuolitaudeilta	2
Käyttäytyminen "normaalisti"	1
Ei usko, että kiinnitetään huomiota	1
Mielipiteistään vaikeneminen	1
Keskittyminen kohteeseen, ei itseen	1
Päihteiden välttäminen	1
Kylpylöiden välttäminen	1
Kuntosalien välttäminen	1
Ei lähesty kiinnostuksen kohteita	1
Käyttää eri WC:tä kuin haluaisi	1
Pakeneminen	1
Vieraiden ihmisten vältteleminen	1
Henkilötodistusten näyttämisen välttäminen	1
Viranomaisten välttäminen	1

Liite 9. Kysymyksen 14 vastaukset

Taulukko 11. Suurimpia huolia matkustaessa

Huolet	Mainintoja
Turvallisuus	20
Varkaudet & ryöstöt	17
Väkivalta & seksuaalinen väkivalta	16
Matkustusasiakirjojen, rahojen & tavaroiden häviäminen	10
Matkalla tarttuvat & aiemmat taudit & sairaudet	9
Rahan riittävyys	9
Ei huolia	8
Onnettomuudet & tapaturmat	7
Terveys	6
Aikataulussa pysyminen	4
Kanssakäyminen viranomaisten kanssa	4
Kielitaidon riittämättömyys	4
Suvaitsemattomuus	4
Eksyminen	3
Pärjääminen & riskien arviointi	3
Syrjintä	3
Terrorismi	3
Avun hankkimisen hankaluus	2
Ei osaa sanoa	2
Huoli kotiasioista & omaisista	2
Häirintä & kiusaaminen	2
Kuoleminen	2
LHBTIQ-vastaiset lait	2
Yllättävät suuret kustannukset	2
Yllättävät tilanteet	2
Ahdistelu	1
Eettisyys	1
Epämukavuus	1
Häpäisy	1
Ihmisoikeusrikkomukset	1
Ihmissuhteet	1
LHBTIQ-statuksen paljastaminen luvatta	1
Matkatavaroiden mukana tulevat hyönteiset	1
Passin näyttäminen	1
Rikollisuus	1
Sujuvuus	1
Tiedustelut suhteesta omiin lapsiin	1
Viihtyminen	1
Yhteiskunnallinen epävakaus	1
Yksinolo	1

Liite 10. Kysymyksen 16 vastaukset

Taulukko 12. Seksuaali- ja / tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana, mitä muutettaisiin matkustamisessa tai matkustuspalveluissa (kuljetus-, majoitus-, tapahtuma- ja ruokapalvelut jne.) tehdäkseen matkustamisesta parempaa ja mukavampaa

Muutoksia	Mainintoja
Ei osaa sanoa / ei muutettavaa	28
Palvelut kertovat LHBTIQ-ystävällisyydestään	13
Hetero- & cissukupuolikeskeisyys & -oletus pois	12
Henkilökunnan kouluttaminen LHBTIQ-huomaavaiseksi	10
Enemmän tietoa LHBTIQ-tapahtumista & -paikoista	7
Enemmän tietoa LHBTIQ-matkailijoiden riskeistä	7
Tasa-arvoinen kohtelu	7
Aina ei kysyttäisi sukupuolta	4
Enemmän LHBTIQ-tapahtuma & palveluita	4
Turvallisuus	3
Unisex WC- & kylpylätilat	3
Enemmän LHBTIQ-kohteita	2
Suvaitsevaisuus	2
Syrjivien lakien poistaminen	2
Ihmisoikeudet toteutuvat	1
Ihmisten moninaisuuden huomioimisen lisääntyminen	1
Siviilisäädyn olettaminen sukupuolen mukaan pois	1
Vain naisille tarkoitettuja majoituspaikkoja	1